

GRUPPEAKTIVITETERS BETYDNING FOR SOCIALE EVNER BLANDT MED ASF

Gruppe 10103

Line Frølund Christensen
20183448
Jonatan Andreas Simonsen
20167085
Antal anslag: 164235
Bilag: 14

Abstract

The purpose of this study is to examine opportunities and limitations by facilitating physical-group based play activities at a residential institution for adults with cognitive impairments and comorbidities, such as autism spectrum disorder (ASD), and how these activities can influence social skills among the residents in Aalborg municipality. The specific social skills investigated is verbal- and non verbal communication, self control and cooperation. To examining this, the study was based on theories to explain social skills, cooperative and associative play, TEACCH for physical activity structure among people with ASF and social health.

The study includes 6 adults residents of the former mentioned residential institution. The empirical data was collected through semi walking interviews, semi structured interviews and observation with each resident and two pedagogues working at the residential institution throughout the intervention. The intervention consisted of 45-min activities (Walking to location (10-min), group based play activities (10-min), Team based play activities (10-min) and walking home to the residential institution and bidding farewell (15-min) two days a week from the 29th of march to the 26th of april (7 days of intervention in total). Before the intervention where conducted, construction of interview- and a transcription guide where done to help standardize transcription and collection and of empirical data.

The discussion and results of this study indicates that a physical group based play approach to physical activities in some ways could benefit the residents with ASD. Effects of the intervention only showed positive display of nonverbal communication and self control among the four social skills. Furthermore, the results shows that these group based play activities could facilitate a community among the residents, in which they felt included and therefore could diminish the feeling of loneliness and isolation. Some social skills displayed during the intervention, could be associated with norms or behavior taught in childhood, which indicate that further investigation is needed to explain if these physical group based play activities is promoting social skills.

Keywords: Autism spectrum disorder, Physical activity, Group based play activities, Social skills, Self control, Cooperation, Communication, Social Health

Forord

Nærværende projekt er skrevet og udarbejde af projektgruppen 10103 på 10. semester Idræt-Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Aalborg Universitet. Projektet er blevet udarbejdet i perioden 1. februar 2023 til 1. juni 2023.

Nærværende projektgruppe vil gerne sige stor tak til alle de medvirkende borgere som deltog i projektets intervention, og ikke mindst tak til personalets store opbakning til projektet.

Slutteligt vil vi gerne rette en stor tak til vores vejleder, Lars Domino Østergaard for fremragende vejledning og god støtte fra start til slut.

1.0 Indledning	5
1.1 Målgruppen barriere	5
1.2 Støtte og fællesskaber	5
1.3 Sociale evner som adgang til sundhed	6
2.0 Problemformulering	6
3.0 Systematisk litteratursøgning	7
3.1 Indledende litteratursøgning	7
3.2 Valg af databaser	7
3.3 Søgestrategi	8
3.4 Søgestreng	10
3.5 Udvælgelse af studier	11
3.6 De inkluderede artikler	12
4.0 Borgere med autismespektrumsforstyrrelser og hvorfor det er en god idé at være fysisk aktiv – hvad ved vi?	13
4.1 Borgere med autismespektrumforstyrrelser (ASF) - prævalens og karakteristika	13
4.2 Manglende deltagelse i fysisk aktivitet blandt borgere med ASF	14
4.2.1 Fysisk aktivitet og sundhed for borgere med ASF i Danmark	15
4.2.1.1 Social sundhed som sociale evner for borgere med ASF	16
4.2.1.1.1 Sociale evner i en fysisk aktivitets kontekst for målgruppen med ASF – verbal og nonverbal kommunikation	20
4.2.1.1.2 Sociale evner i en fysisk aktivitets kontekst for målgruppen med ASF – Samarbejde	21
4.2.1.1.3 Sociale evner i en fysisk aktivitetskontekst for målgruppen med ASF – Selvkontrol	22
4.2.1.1.4 Social evner under fysisk aktivitet i en gruppe kontekst - Hold vs Individuel	22
4.3.1 TEACCH	24
4.3.1.1 Skemaer	25
4.3.1.2 Fysisk struktur	25
4.3.1.3 Opgaveorganisering	25
4.3.1.4 TEACCH anvendt i forskning	25
4.3.2 Inspiration fra idrætsundervisningen	26
4.3.3 Igennem leg	27
4.3.3.1 Leg og fælleslege – definition og kvalifikation	28
4.3.3.2 Leg og borgere med ASF	29
4.4 opsamling	29
5.0 Metode	30
5.1 Videnskabsteoretisk ståsted	30
5.2 Forskningsdesign	31
5.2.1 Forskningstype	32
5.2.2 Et paradigmatisk casestudie	32
5.3 Beskrivelse af case	33
5.3.1 Botilbuddet - Rammer	33

5.3.2 Pædagogerne	33
5.3.3 Aktiviteter på botilbuddet	34
5.3.5 Valg af informanter	34
5.4 Interventionen	35
5.4.1 Aktiviteter	36
5.5 Kvalitativ forskningsmetode	40
5.5.1 Observation	40
5.5.1.1 Videoobservation	41
5.5.1.2 Feltnoter	42
5.5.2 Interview	42
5.5.2.1 Walking-Interview	43
5.6 Transskribering	44
5.7 Ethiske overvejelser	44
4.8 Analysemetode	45
4.8.1 Første fase data - familiarisering	46
4.8.2 Anden fase - Initierende Kodning	46
4.8.3 Tredje fase - Første tematisering	47
4.8.4 Fjerde fase - Evaluering af temaer	47
4.8.5 Femte fase - Endegyldige temaer med definition og navngivelse	47
4.9 Metodekritik	48
4.9.1 Interview	48
4.9.2 Observation	49
4.9.3 Gyldighed	50
4.9.4 Pålidelighed	50
4.9.6 Gennemsigtighed	51
4.9.7 Generaliserbarhed	51
6.0 Resultat og diskussion	52
6.1 Gruppeaktiviteters indflydelse på sociale evner blandt borgere med ASF	53
6.2 Muligheder og begrænsninger ved gruppeaktiviteter	57
6.3 Aktiviteternes betydning for borgere med ASF	67
7.0 Konklusion	73
8.0 Perspektivering	74
Litteraturliste	75
Bilag	76
1. Søgeord og hits	76
2. Litteratursøgning	76
3. Aktiviteter	76
4. Interviewguide borger	76
5. Interviewguide personale	76
6. Interview med Malthe	76
7. Interview med Mia	76
8. Interview med Silas	76
9. Interview med Leo	76
10. Interview med Lucas	76

11. Interview med Ingrid (pædagog)	76
12. Interview med Tinna (pædagog)	76
13. Videoobservation	76
14. Feltnoter	76

1.0 Indledning

1.1 Målgruppen barriere

Individer med autismspektrumforstyrrelse (ASF) er mindre tilbøjelige til at dyrke idræt set ift. den almene danske befolkning (Elmose-Østerlund et al., 2021). Fysisk aktivitet og deltagelse heri spiller en vital rolle i menneskers liv, grundet at det er med til at forbedre ikke bare den fysiologiske sundhed i form af kondition, men i særdeleshed den sociale sundhed i form af social inklusion (Eplov, L. F. og Lauridsen, S. 2008) og udvikling af sociale evner (Bentholm, A. 2013; Zhao, et al. 2018, Kaur, et al. 2021).

Individer med ASF kan dog opleve frustration relateret til deres diagnose, som begrænser dem motorisk og i særdeleshed socialt ift. til den almene befolkning (Pilgaard, M. et al., 2022; Savage et al., 2022, Nichols, C., Bishop, J. C., Block, M. E. et al., 2019). Disse begrænsninger kommer til udtryk ved forsinkelse i udviklingen af kommunikative og sociale færdigheder (Socialstyrelsen, 2022). Individer med ASF besidder et mindre kreativt sprogbrug og udviser generelt manglende interesse for længerevarende samtaler (Juul-Sørensen, 2022). Udfordringerne verbalt ses endvidere ved manglende forståelse for mimik, toneleje og ironi, hvilket kan medføre en påvirkning på deres evner til at forstå og aflæse andre, hvorfor det kan være svært for individer med ASF at indgå i sociale interaktioner (Socialstyrelsen, 2022). Endvidere fravælger individer ofte fysisk aktivitet og sport, grundet oplevede barriere for at kunne deltage i fysisk aktivitet, såsom mangel på aktiviteter der passer den enkelte, mangel på personer at være aktive med, en oplevet følelse af at være pinligt berørt under aktiviteter, og mangel på faciliteter mm. (Elmose-Østerlund, K., Ibsen, B & Høyer-Kruse, J., 2021). Disse barrierer kan mindske lysten til at deltage i sportsaktiviteter foruden at den enkelte ikke er i stand til at interagere i de sociale interaktioner som findes i sports/fysiske aktiviteter (Nichols, C. et al., 2019).

1.2 Støtte og fællesskaber

Individer med ASF kan opleve større eller mindre behov for støtte i hverdagen, hvilket bevirker at de midlertidigt eller over længere tid kan have behov for at bo på botilbud (Socialstyrelsen, 2020). I botilbudskonteksten har individer med ASF mulighed for at indgå i fællesskaber med andre jævnaldrende jf. serviceloven § 108a (Nielsen, C. K., 2023), hvilket kan siges at være særlig relevant da individer med ASF generelt engagerer sig mindre i sociale

fællesskaber og har tendens til isolation qua deres udviklingsforstyrrelse (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Foruden andre beboere på et botilbud har gatekeepers, i form af personalet, en stor rolle i den adgang til fysisk aktivitet for den enkelte, hvis der eksisterer et behov for støtte (Pilgaard et al., 2022). I et litteraturreview af Pilgaard et al. (2022), blev der undersøgt forskning om idræt for mennesker med funktionsnedsættelse i Danmark hvor der argumenteres for, at målgruppen med kognitiv funktionsnedsættelse, hvilket også indbefatter individer med ASF, har det største potentiale for at øge idrætsdeltagelse, i og med, at der oftest blot skal stilles tilbud for aktiviteter til rådighed, dog er dette afhængig af gatekeepers (Pilgaard et al., 2022). Det at dyrke fysisk aktivitet sammen med andre kan medføre forbedret socialiseringssevne og sociale færdigheder eksempelvis hos personer med ASF (Stanish, H., et al. 2016)

1.3 Sociale evner som adgang til sundhed

Da de primære karakteristika for individer med ASF er vanskeligheder med social interaktion og kommunikation (Zhao, M. og Chen, S., 2017; Xu, et al. 2019; Laxman, K., 2022; García-Villamizar, D.A., Dattilo, J., 2010), kan mangel på sociale færdigheder og kommunikationsevner føre til social isolation eller tilbagetrækningssituationer (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Derfor findes en intervention, hvor der er fokus på deres sociale evner afgørende, for at skabe mulighed for udvikling af sociale, følelsesmæssige og forbedring af kommunikationsevner hos individer med ASF. På nuværende tidspunkt er der kun få beviser til rådighed om brugen af modificerede spil og fysiske aktiviteter primært blandt børn (Zhao, M. og Chen, S., 2017; Kaur, M. og Bhat, A., 2019; Hynes, J. og Block, M., 2022) som en intervention for at forbedre adfærdsvanskeligheder for individer med ASF. Derfor findes det relevant at kigge nærmere på, hvordan der kan opstilles aktiviteter, som kan skabe rum for at voksne individer med ASF kan forbedre deres sociale sundhed, ved udvikling af sociale evner, hvilket har medført følgende problemstilling:

2.0 Problemformulering

Hvilke muligheder og begrænsninger ligger der i at anvende social skills til etablering af et nyt bevægelsestiltag, på et aktuelt botilbud for borgere med autismespektrumforstyrrelse, og hvilken indflydelse kan det have på borgernes livskvalitet?

3.0 Systematisk litteratursøgning

I følgende afsnit vil den systematiske litteratursøgning beskrives. Den systematiske litteratursøgning vil være med til at bidrage til at give indsigt i undersøgelsesfeltet, som vil danne grobund for nærværende undersøgelse og give mulighed for diskussion af dette. Dertil vil der blive beskrevet studiets litteratursøgningsproces, hvilke databaser der valgt, søgeprotokol og søgestreng, samt beskrivelse af bloksøgningen.

3.1 Indledende litteratursøgning

Nærværende projektgruppe startede med at lave en “ustruktureret søgning” som var med til at identificere relevante søgeord indenfor problemfeltet i de forskellige databaser, hvilket var med til at skabe begrebsafklaring og overblik i databaserne (Wien, Rasmussen, & Remvig, 2017). Der blev blandt andet søgt på, autism physical activity and quality of life, for at se hvilke ord andre forskere brugte i deres artikler. Dette var med til at give en ide om, hvilke ord der ofte gik igen i de videnskabelige artikler. Der blev både tjekket i abstract og keywords, for derefter selv at søge på de forskellige ord, som vi fandt i den ustruktureret søgning.

3.2 Valg af databaser

Nærværende projekts systematisk litteratursøgning blev foretaget i tre databaser, hhv., APA PsycInfo, Scopus og Google Scholar. APA PsycInfo blev valgt fordi det er en bred database som blandt andet indeholder videnskabelige artikler omkring psykologi og sundhedsvidenskab, som gør sig gældende inden for nærværende projekts område omkring autisme og sociale evner (Aalborg Universitetsbibliotek, 2023). Scopus blev valgt fordi det er den største abstract og citationsdatabase med over 75 millioner videnskabelige artikler (Aalborg Universitetsbibliotek, 2023). Scopus blev dermed valgt fordi den kunne give nærværende projektgruppe et fyldestgørende indblik i den eksisterende litteratur omkring nærværende undersøgelses problemfelt. Google Scholar blev valgt grundet det er en bred database, og indeholder videnskabelige artikler som ikke altid kan findes på andre databaser. Der er et max på 256 tegn i en Google Scholar søgestreng, hvorfor specifikke ord er valgt og andre fravalgt, grundet mængden af hits, for at reducere mængden af “støj” og ikke at kunne eksekvere hele søgestreng. Ifølge Jette Thise Pedersen, som er informationsspecialist på Aalborg Universitetsbibliotek (<https://vbn.aau.dk/da/persons/108968>), er det de første 100

artikler på Google Scholar som skal medtages i en litteratursøgning, hvorfor nærværende projektgruppe har valgt at gøre brug af dette. Google Scholar rangere søgeresultaterne efter relevans til søgestrengen, hvilket gør at de første artikler er de mest relevante for søgestrengen, hvorefter de indeholder færre ord fra søgestrengen (Ibid.).

3.3 Søgestrategi

Der er i nærværende projekt blevet udarbejdet en systematisk litteratursøgning, som gør at litteratursøgningen var tilrettelagt og struktureret ud fra specifikke søgeord fra den indledende litteratursøgning, hvorefter bestemte databaser blev valgt for at finde relevant litteratur omkring emnefeltet (Buus, et al., 2008). Ved at gøre dette, blev der skabt et overblik over selve søgeprocessen og muliggjorde nye indsigter i allerede eksisterende forskning (Ibid.). En systematisk litteratursøgning er ligeledes med til, at søgeprocessen bliver gennemskuelig og transparent, da nærværende projektgruppe vil dokumentere og beskrive de resultater der kom ud af vores flowchart og søgestreng, hvilket vil være med til at styrke pålideligheden af søgeprocessen (Lynch, 2008). På den måde vil det være muligt at reproducere denne systematiske litteratursøgning, hvor forskere har mulighed for at finde samme eller nyere viden indenfor problemfeltet (Ibid.)

Nærværende gruppes systematiske litteratursøgning tog afsæt i en bloksøgning, hvor der blev opstillet tre forskellige facetter omhandlende: Målgruppe, trivsel og fysisk aktivitet. Inden for hver af de tre facetter blev der nedskrevet søgeord på baggrund af problemstillingen. Herefter søgte nærværende gruppe enkeltvis på søgeordene i to af databaserne. (Scopus, APA og PsycInfo),¹ for at minimere risikoen for tastefejl (Rienecker & Stray Jørgensen, 2017). Ligeledes blev dette gjort, for at skabe et overblik over hvor mange hits hvert enkelt søgeord gav, og kunne på den måde finde ud af hvor meget ”støj” de enkelte søgeord gav, som kan ses i Bilag 1, hvor mange hits hvert enkelt ord gav, og hvilke ord der blev medtaget og hvilke der blev fravalgt. Derfor blev søgeprocessen udført flere gange, for at sikre, at de mest optimale søgeord blev inddraget i den endelige bloksøgning. Der blev ikke søgt enkeltvis i Google scholar, da dette er en stor database, hvilket ville give et uoverskueligt billede af de udvalgte søgeord, hvorfor der kun blev søgt i de to andre databaser.

I den systematiske søgning blev der benyttet OR og AND, for at udvide eller indsnævre søgeresultatet (Lund et al., 2014; Wien et al., 2017). For at indfange studier der indeholder et eller flere ord i hver facet, blev ”OR” benyttet for at kombinere de kontrollerede

søgeord (Lund et al., 2014). For at kombinere facetterne i bloksøgningen blev ”AND” benyttet, hvilket gjorde at søgningen blev indsnævret.

Der blev også benyttet frasesøgning i den systematiske litteratursøgning, ved at anvende anførselstegn (” ”) om de ord, der består af flere ord, f.eks ”Autism spectrum”. Ved at benytte sig af frasesøgning er det med til at sikre, at der bliver søgt sammenhængende på ordet, frem for to separate ord (Wien et al., 2017), hvilket er med til at minimere støj og præcisere søgningen.

Der blev ligeledes benyttet trunkering (*) i søgningen, som gør at databasen medtager alle endelser på det søgte ord (Wien et al., 2017). Ved at bruge trunkering er det med til skabe en bredere søgning, hvilket blevet brugt på ordet ”Autist*”.

Nærværende projekts endelige søgeord ses i Tabel 1. Nærværende projektgruppe valgte at lave den første litteratursøgning om, da den første søgning ikke gav så mange hits som ønsket. I nærværende projektgruppes første systematiske litteratursøgning blev søgehistorikken indsnævret til ”limit-to-adults” for at undgå for mange artikler omhandlende børn, da vi var interesserede i den voksne målgruppe. Dog fandt projektgruppen 312 hits som skulle læses for titel og abstract, som førte til at 26 hits skulle gennemlæses, hvor der blev fundet fem studier som opfyldte de daværende opstillede in- og eksklusionskriterierne. Dog havde disse studier fokus på objektivi t mål af fysisk aktivitet og trivsel, hvilket var et andet formål end nærværende projekts formål, hvorfor projektgruppen valgte at ændre litteratursøgning og gøre den mere bred, hvormed både børn og voksne blev inddraget.

Første facet handler om målgruppen, som er autisme, da vi ønskede at inkludere alle artikler med autisme, var dermed ikke valgt en bestemt aldersgruppe i søgningen.

Anden facet afdækkede forskellige søgeord om trivsel. Disse ord blev udvalgt, da de gik igen i andre artikler, hvorfor nærværende projektgruppe vurderede, at det ville være med til at afdække problemfeltet.

Tredje facet handler om fysisk aktivitet, hvor fokuset var, at få afdækket hvilke former for fysisk aktivitet der har en indflydelse på individer med autisme og deres trivsel.

Tabel 1. Nærværende projekts bloksøgning med tilhørende søgeord.

OR	AND		
	Målgruppen	Trivsel	Fysisk aktivitet
	Autism	"Well-Being"	"Physical activity"
	"Autism spectrum"	Wellbeing	Exercise
	"ASD"	"Quality of life"	"Exercise intervention"
	Autsit*	"Psychological well-being"	Sport
		"Mental health"	"Types of exercise"
			"Organised physical activity"

3.4 Søgestreng

Nedenstående ses søgestrengen for hhv. Google Scholar, Scopus og APA PsycInfo, som er kopieret direkte fra databasen. Som tidligere nævnt kan Google Scholar maks have 256 tegn, hvorfor "Types of exercise" og "Organised physical activity" ikke er inddraget i denne søgestreng, da disse ord ikke gav lige så mange hits som de andre søgeord.

Google Scholar: ("Autism" OR "Autism spectrum" OR "Autist" OR "ASD" OR "ASC") AND ("Well-being" OR "Wellbeing" OR "Psychological well-being" OR "Quality of life" OR "Mental health") AND ("Physical activity" OR "Exercise" OR "Exercise intervention" OR "Sport")

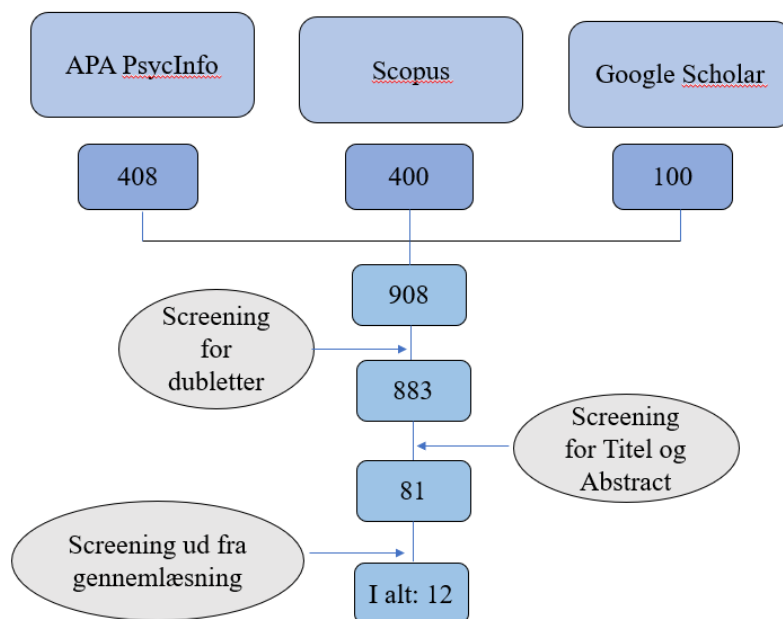
Scopus: (TITLE-ABS-KEY("Autism" OR "Autism spectrum" OR "Autist" OR "ASD" OR "ASC")) AND (TITLE-ABS-KEY("Well-being" OR "Wellbeing" OR "Psychological well-being" OR "Quality of life" OR "Mental health")) AND (TITLE-ABS-KEY("Physical activity" OR "Exercise" OR "Exercise intervention" OR "Sport" OR "Types of exercise" OR "Organised physical activity"))

APA PsycInfo: **Any Field:** "Autism" OR **Any Field:** "Autism spectrum" OR **Any Field:** "Autist" OR **Any Field:** "ASD" OR **Any Field:** "ASC" AND **Any Field:** "Well-being" OR **Any Field:** "Wellbeing" OR **Any Field:** "Psychological well-being" OR **Any Field:** "Quality of life" OR **Any Field:** "Mental health" AND **Any Field:** "Physical activity" OR **Any Field:** "Exercise" OR **Any Field:** "Exercise intervention" OR **Any Field:** "Sport" OR **Any Field:** "Types of exercise" OR **Any Field:** "Organised physical activity" bare nysgerrig ... mangler der ikke parenteser?

3.5 Udvælgelse af studier

For at udvælge de mest relevante studier til at bidrage til viden om forskningsfeltet, blev der opstillet inklusion- og eksklusionskriterier for studierne. 1) Studier der omhandlede individer med autisme blev inddraget, uanset alder, da vi var interesseret i at undersøge hvad der var lavet af interventioner for denne målgruppe. 2) Artiklerne skulle indeholde en intervention om fysisk aktivitet. 3) Artiklerne skulle indeholde trivsel, eller quality of life 4) Artiklerne blev ekskluderet hvis der kun blev undersøgt forældreperspektivet på fysisk aktivitet og trivsel, og dermed ikke individer med autismes pårørende, fordi vi har valgt at undersøge den voksne målgruppe med autisme, er vi dermed interesseret i deres perspektiv. 5) Artiklerne blev ligeledes ekskluderet hvis det foregik under COVID-19, eller der blev undersøgt ift. COVID-19 indvirkninger, grundet det er en specifik kontekst som ikke kan anses som værende statistisk. 6) Artiklerne skulle være fra 2008 og frem, fordi at mere end 15 års tidshorisont stadig er aktuelt forskning.

Udvælgelsen af studierne skete over flere omgange, med fokus på in- og eksklusionskriterierne. Der blev foretaget tre sorteringsfaser, som illustreret i nedenstående flowchart. Først blev der sorteret for dubletter på tværs af databaserne, hvilket gav 883 hits. Anden fase bestod af at sortere studierne på baggrund af titel og abstract, hvilket efterlod 81 hits. I tredje fase blev 81 gennemlæst, hvorefter der blev udvalgt 12 studier til inddragelse i projektet, som opfyldte de opstillede in- og eksklusionskriterierne. meget fint

Figur 1: Flowchart over udvælgelse af studier godt.

3.6 De inkluderede artikler

I Bilag 2 ses de inkluderede artikler, hvor der er beskrevet studiets formål, studiedesign/metode, resultater og hvordan disse studier kan bidrage til nærværendes projekt. Artiklerne vil blive inddraget i teori og diskussionen.

I Tabel 2 ses de overordnede aktiviteter, som blev fundet i nærværende undersøgelses litteratursøgning, der er blevet foretaget med målgruppen med ASF, som varierer fra barn til voksne. Overordnet blev der ikke fundet en konsistent måde at beskrive sessionernes længde, og det vil også gøre sig gældende i overblikket, hvorfor nogle tider på sessions længde er noteret som den samlede længde af alle sessioner sammenlagt. Ligeledes ses der en stor forskel i antal sessioner og længde af interventionerne, hvorfor der ikke blev fundet konsistens mellem de forskellige typer af aktiviteter. Flere studier havde et fokus på motoriske færdigheder og hvordan disse kunne promoveres gennem de forskellige sportsgrene og dertil havde en indirekte påvirkning på QOL.

Tabel 2 - Oversigt over hvilke fysiskaktiviteter og længden på interventionen, der blev fundet i de forskellige studier.

Aktivitet	Sessioner per uge	Længde	Tid
Gang	5 sessioner - Hver dag	12 uger - 10 måneder	Ugentlig skridt - 1 time
Yoga	5 sessioner	1 uge - 10 uger	15 min -45 min
Ridning	2 sessioner	3 måneder	45 min
Fritidsaktiviteter	5 sessioner	1 år	2 timer
Adapted Recreational Physical Activity	2 sessioner	8 uger	2 timer
Surf	1 dag	3-9 sessioner	2 timer
Struktureret fysisk aktivitet	2 sessioner	12 uger	1 time
Sensory integration training	?	10 uger	?
Styrke og koordinations træning	2 sessioner	48 uger	40 min

I Table 3, ses det at de fleste studier der blev fundet i nærværende projekt litteratursøgning er undersøgt på individer med ASF under 18 år, hvilket understreger vigtigheden af, at der skal laves flere undersøgelser på den voksne målgruppe

Tabel 3 - Oversigt over studier fordelt på alder

Under 18 år	Over 18 år	Under og over 18 år
9 studier	3 studier	1 studie

4.0 Borgere med autismespektrumsforstyrrelser og hvorfor det er en god idé at være fysisk aktiv – hvad ved vi?

I de følgende afsnit præsenteres det teoretiske udgangspunkt, som ligger til grund for indenværende projekt. De positive effekter som fysisk aktivitet kan have for mennesker med ASF vil blive præsenteret. Til dette beskrives kort om, hvilke overordnede positive egenskaber, som fysisk aktivitet har i relation til sociale evner. Disse fordelagtige effekter af fysisk aktivitet for både børn og voksne, findes relevante at fremhæve, da de er med til at danne grundlag for udvikling sociale evner, hvilket er i fokus i denne undersøgelse. Afslutningsvis redegøres for, hvordan overvejelserne i dette afsnit på bedst mulig vis kan implementeres for den voksne målgruppe med ASF.

4.1 Borgere med autismespektrumforstyrrelser (ASF) - prævalens og karakteristika

I 2018 var 0,77% af den danske befolkning udredt for en autismediagnose (Landsforeningen Autisme, 2022). I Danmark benyttes ICD-11, som anvender autismespektrumforstyrrelser, hvor ASF betragtes som et spektrum frem for en samling af enkelte diagnoser (såsom infantil ASF og Aspergers syndrom) (Socialstyrelsen, 2022), hvorfor autismediagnosen kan anses som værende individuel pba. intensiteten af diagnosen. Autisme er en udviklingsforstyrrelse, hvor der ofte ses en anderledes eller forsinket udvikling af kommunikative og sociale færdigheder (Ibid.). Individer kan både være påvirket på den verbale og nonverbale kommunikation, hvilket også kommer til udtryk ved, at de har et mindre kreativt sprogbrug og generelt udviser manglende interesse for længerevarende samtaler (Juul-Sørensen, 2022). Udfordringerne verbalt kommer til udtryk ved manglende forståelse for mimik, toneleje, ironi og sarkasme, hvorfor det kan være svært at indgå i sociale interaktioner. For individer med ASF kan det være svært at forstå egne behov og følelser, hvilket også kan gøre det svært for individer med ASF at aflæse og forstå andres følelser og intentioner (Socialstyrelsen, 2022). Autister har en forstyrrelse i mentaliseringsevnen, hvilket gør, at de har svært ved at forstå andre menneskers handlinger, hvis intentionen er underforstået. Det er dermed svært for autister at indgå i nye relationer, da de har svært ved at forstå de uskrevne regler indenfor det

sociale samspil, som forekommer i sociale interaktioner (Ibid.). Autister har tendens til specifikke adfærdsmønstre, hvilket kan opleves i forskellige former og grader, men relatere sig ofte til interesser, der bliver udtrykt i form af repetitive handlinger (Levy et al., 2009; Salari et al., 2022; Sefen et al., 2020). Hertil kan disse interesser og vanepæregede handlinger udvikle sig til en forudsigelig adfærd, hvor fra der ikke kan forekomme abstraktion, idet at dette kan resultere i voldsomme følelsesmæssige udbrud (Hyman et al. 2020). For nogle kan repetitive handlinger ligeledes fungere som en mestringsstrategi, hvor de søger tilbage til vante rammer, hvori de kan lykkes med opgaven (Socialstyrelsen, 2022). Individer med ASF kan også have andre udfordringer såsom problemer med den vestibulære-, taktile- og proprioceptivsansning (Børnene specialisterne, 2022).

4.2 Manglende deltagelse i fysisk aktivitet blandt borgere med ASF

Individer med ASF er generelt mere udsat for inaktivitet, overvægt og fedme end den generelle befolkning (Curtin, Jojic, & Bandini, 2014), hvilket kan relateres til et væld af faktorer såsom medicinindtag, dårlig søvn, social angst, atypiske spisevaner mm. (Garcia-Villamizar, D. Og Dattilo, J., 2017). Inaktivitet og stillesiddende adfærd kan yderligere forværres med alderen hos individer med ASF (Bishop, et al., 2022). Dertil er individer med ASF ligeledes ofte udfordret motorisk, da de kan opleve forsinkelse i deres motoriske funktionsevne, hvilket kan influere deres lyst til at deltage i fysisk aktivitet (Menear og Neumeier, 2015). Individer med ASF anses endvidere som havende svingende motivation for at være fysisk aktive, hvilket i sidste ende kan påvirke deres sundhed og levealder (Healy et al., 2021; Michelsen, S. I., Lassen, T. H., Mairey I. P., Juel, K og Thygesen, L. C., 2022).

Der eksisterer generelt mange barriere for sports-/idrætsdeltagelse blandt børn og unge med ASF, hvortil de hyppigste er: barnets fysiske eller sociale begrænsninger, kommunikationsevner, mangel på andre i samme alder at være aktive sammen med, dyrt at deltage i specialtilrettelagte sportshold, mangel på tilbud med tilstrækkelige faciliteter og mangel på uddannede trænere/frivillige, som har erfaring med målgruppen (Van Ewijk et al., 2020; Must A., et al., 2016). Denne pointe bliver endvidere forstærket af en undersøgelse af Elmoose-Østerlund (2021), der undersøgte barriere i relation til fysisk aktivitet blandt voksne danskere med psykiske lidelser og adfærdsførstyrrelser og fandt, de mest prominente barriere som mangel på faciliteter, der passer den enkelte, dårlig form, mangel på andre at dyrke aktiviteter sammen med og oplevelsen af at føle sig pinlig berørt (Elmoose-Østerlund et al. 2021). Et studie af Savage et al. (2022) fandt endvidere, at sociale og motoriske barriere

kunne være prominente for også voksne individer med ASF (Savage, M., Tomaszewski, B. T. og Hume, K. A., 2022). Mennesker med ASF oplever ligeledes kommunikative vanskeligheder (Zhao, M. og Chen, S., 2017), hvilket kan medføre social isolation og dermed forhindre yderligere social interaktion (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Der forefindes berøringsflader mellem de oplevede barriere, individer med ASF oplever, hvad end der er tale om børn eller voksne. Endvidere kan det antages, at både børn og voksne oplever samme sociale, motoriske og adfærdsmæssige vanskeligheder, som kan relateres til deres diagnose. Dette er essentielt for nærværende undersøgelse, da der er fokus på den voksne målgruppe. Men som litteratursøgningen gav udtryk for, er der foretaget mest forskning på den yngre målgruppe, i særdeleshed i relation til hvilke sportsgrene/interventioner, der evt. kunne imødekomme de førnævnte barrierer (Reinders, et al., 2019; Pontone, et al., 2021; Millman, et al., 2021; Chen, et al., 2020; Hynes, J., et al., 2022).

4.2.1 Fysisk aktivitet og sundhed for borgere med ASF i Danmark

Sundhedsstyrelsens definition af sundhedsbegrebet er baseret på baggrund af World Health Organization (WHO), som beskrevet i Ottawa-charteret fra 1986: *"Sundhed er et stadium af fuldstændig fysisk, psykisk og socialt velvære og ikke kun fravær af sygdom"* (WHO, 2020a). Til den fysiologiske del af sundhedsbegrebet fremhæves visse intensiteter for fysisk aktivitet for at fremme de bedst mulige resultater, hvilket eksempelvis også afspejles i Sundhedsstyrelsens anbefalinger om fysisk aktivitet. Anbefalingerne er på 60 minutters daglig fysisk aktivitet, hvilket skal foretages i moderat til høj intensitet og 3 gange ugentlige aktiviteter af højintensitet af 30 minutters varighed (Sundhedsstyrelsen, 2022). WHO anmærker dog yderligere, at lidt fysisk aktivitet er bedre end ikke at dyrke fysisk aktivitet, hvilket stadig vil medvirke til forbedret sundhed (WHO, 2020a). Det er blevet fundet, at sundhedseffekter af fysisk aktivitet ikke nødvendigvis indtræffer efter de opstillede anbefalinger, men sagtens kan indtræffe tidligere end efter de 60 minutter (Warbourton, D. og Bredin, S., 2017). Dertil finder studiet af Warbourton (2017), at der ikke nødvendigvis eksisterer en lineær sammenhæng mellem mængden af fysisk aktivitet og de dertil fremkommende sundhedseffekter, men at de største relative sundhedseffekter finder sted idet, man går fra at være inaktiv til at være relativt aktiv (Ibid.).

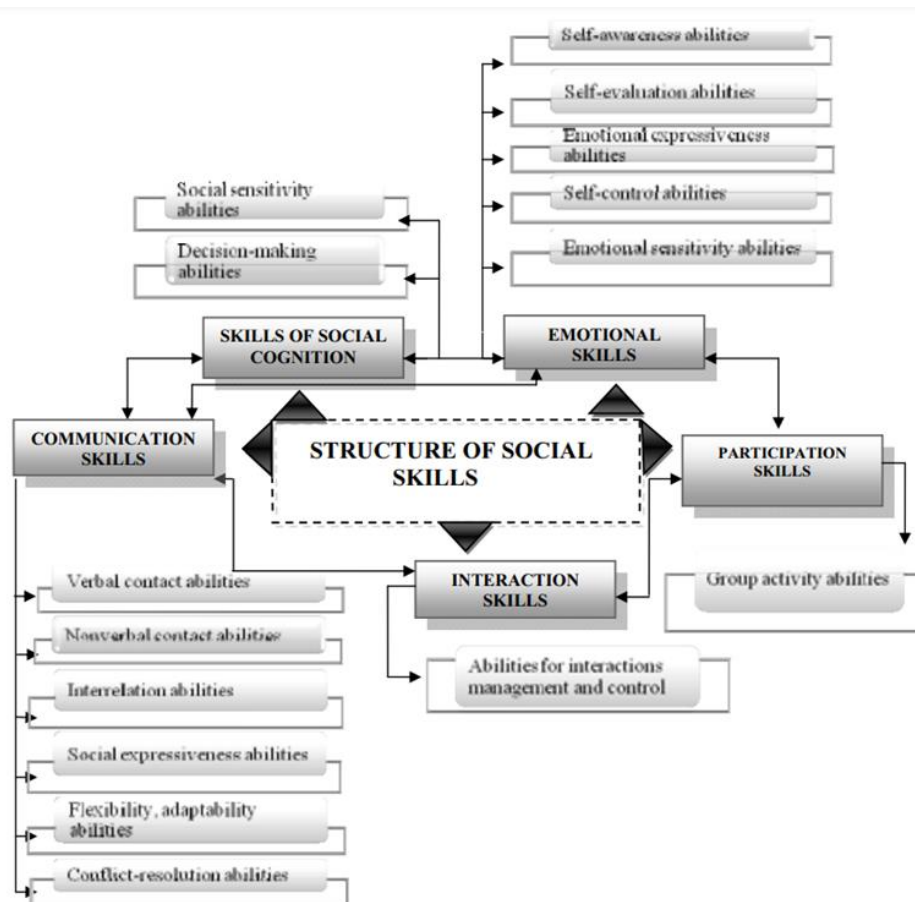
Social sundhed bliver ofte sat i sammenhæng med den mentale sundhed, hvori der både ligger et psykisk og socialt aspekt. Den sociale determinant i sundhed kan beskrives som social inklusion. Lav grad af social inklusion er forbundet med højere forekomst af sygdom

og dødelighed (Eplov, L. F. og Lauridsen, S. 2008). Social inklusion kan bedst beskrives ved at definere social eksklusion, der indeholder fire forhold, hvortil eksklusion fra sociale relationer findes særlig relevant (Ibid.). Sundhedsstyrelsen påpeger ligeledes, at der under fysisk aktivitet opstår muligheder for at skabe rammer omkring sociale relationer og fællesskaber (Sundhedsstyrelsen, 2018). Idrætten kan i denne opfattelse være et fælles tredje, hvor deltagerne er sammen om aktiviteten (Søberg, M. Og Gunnløgsson, K., 2016). Grundet at borgere med ASF ikke deltager i holdsport og andre boldspils aktiviteter i sammenlignelig grad med den almene danske befolkning (Elmose-Østerlund et al. 2021), kan det forårsage, at de mister den gavnlige sociale effekt, der har en positiv indflydelse på den mentale sundhed og udviklingen af relationer med andre, som finder sted under og i sportskontekster (Van Ewijk et al., 2020). Med udgangspunkt i de foregående pointer vil der i nærværende undersøgelse være fokus på fysisk aktivitet og dens påvirkning på social sundhed blandt borgere med ASF.

4.2.1.1 Social sundhed som sociale evner for borgere med ASF

I relation til sundhedsbegrebet jf. Afsnit 4.2.1, kan der argumenteres for, at den menneskelige sundhed er tæt forbundet med social velvære. Det er dog ikke givet, at mennesket besidder evner for at etablere gode sociale relationer eller evner der muliggøre at vi er i stand til at kunne tilpasse os sociale situationer. Gode sociale evner er derfor nødvendige evner at besidde for at indgå i sociale situationer og dermed undgå konflikter og bevare gode samarbejdsevner (Jureviičine, M., Kaffemaniene, I. Og Ruškus, J., 2012).

Gresham et al. (2006) har defineret sociale evner som et væld af kompetencer, der tilsammen kan: *facilitere, initiere og bevare positive relationer, bidrage til peer accept og danner grobund for at venskaber kan opstå og gør individer i stand til at tilpasse sig krav i sociale miljøer* (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Foruden denne definition kan sociale evner siges at interagere og influere forskellige evner relateret til hinanden, hvormed sociale evner skal ses som en bred definition af mange forskellige aspekter. Jureviičine, M. Et al. (2012) har præsenteret en figur 2, som forsøger at anskueliggøre, hvorledes de forskellige aspekter af sociale evner kan influere og påvirke hinanden.

Figur 2: Social skills et overblik (Jureviičine, M., Kaffemaniene, I. Og Ruškus, J., 2012).

Ved at deltage i fysisk aktivitet kan der skabes muligheder for at udvikle et væld af sociale evner i form af samarbejde, kommunikation, empati, evnen til få nye venner og opbygge selvtillid i relation til andre (Bailey et al., 2013). Da sociale evner kan anses som værende en bred vifte af egenskaber, findes det nødvendigt at udvælge specifikke sociale evner, der synes relevante at uddybe i nærværende undersøgelse. Der er blevet udvalgt fire: *Verbal og nonverbal kommunikation, samarbejde og selvkontrol*, som defineret af Silveira-Zaldivar et al. (2020) og Jureviičine et al. (2012). Disse sociale evner er blevet udvalgt på baggrunden af, at de vil være fremtrædende under gruppeaktiviteter, som blev faciliteret under indeværende undersøgelse. I tabel 4 er de sociale evner som nævnt tidligere blevet defineret og præciseret, hvorefter der i de kommende afsnit vil blive redegjort for, hvorledes disse effekter er blevet undersøgt for målgruppen med ASF og dermed skitsere et billede af den umiddelbare forskning fundet i nærværende undersøgelses litteratursøgning jf. afsnit 3.6.

Tabel 4 - Sociale evner

Samarbejde	- Et vigtigt aspekt af samarbejdet er at følge regler og budskaber - Samarbejde involverer at dele, hjælpe andre og være indbyrdes afhængige - Samarbejde bør praktiseres i realistiske sammenhænge, og det skal værdsættes og følges aktivt. (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021)
Selvkontrol	- Selvkontrol handler om at tilpasse sig fællesskab og hensyntagen til andre - Det betyder at kunne vente på din tur, være kompromis orienteret og svare på drillerier og kommentarer fra andre uden at gengælde, blive vred eller slå - Bevidsthed om egne følelser og evne til forstå sig selv er afgørende her. (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021)

Kommunikation	- Hilse på andre - Identificer jævnaldrende og venner ved navn - Starte en samtale - Deltage i en samtale - Kom med kommentarer relateret til genstande eller aktiviteter, der er til stede eller ikke i miljøet - Give reflekterende svar (Hvem, hvorfor, hvornår, hvor og hvordan spg.) - Holde fokus på samtale indhold med andre - Holde en samtale over længere tid - Slutte en samtale på en passende måde (sociale normer). (Jureviičine, M. et al. 2012)
Non-verbal kommunikation	- Fastholde øjenkontakt med andre - Opmærksomhed på andre og hvad de laver - Smil som svar på smil fra andre - Brug fagter/gestikuleringer og ansigtsudtryk til at kommunikere med andre. (Jureviičine, M. et al. 2012)

4.2.1.1.1 Sociale evner i en fysisk aktivitets kontekst for målgruppen med ASF – verbal og nonverbal kommunikation

Kommunikation kan tilskrives at indeholde mange elementer, hvorfor det er nødvendigt at definere dette begreb. Velentzas og Broni (2014) har defineret kommunikation som værende: *“En proces hvori der formidles og videregives information, følelser og tanker mellem mennesker, hvilket kan formidles gennem tale, skrift, eller kropssprog”* (Velentzas og Broni, 2014). Dertil bør det nævnes, at mennesker hele tiden kommunikerer med hinanden. Selv det ikke at tale med nogen, er at kommunikere, hvilket Gregory Bateson og Paul Watzlawick beskriver som: *“one cannot not communicate”* (Frandsen et al., 2002 s.64).

Et studie af Zhao et al. (2017) undersøgte, hvilken effekt et struktureret fysisk aktivitetsprogram to gange ugentligt (60 minutters aktivitet) over 12 uger havde på netop den sociale interaktion og hvordan dette kunne påvirke kommunikationen mellem de 25 deltagende børn med ASF (6-7 år). Den sociale interaktion kan siges at være et problemområde for denne målgruppe (Imai et al. 2020), som blev forsøgt promoveret i boldspilssituationer, hvor der blev praktiseret kast, grib, aflevering (Zhao et al. 2017). Der specificeres ikke, hvilke aktiviteter og hvordan de blev udført. Strukturen for aktiviteterne blev først udført i små grupper af fem og derefter i en samlet gruppe, efterfulgt af en afslutning med trænere og frivillige i form af highfives eller verbalt at sige *“tak for i dag”* samt et slutritual med fælles farvelsang (Zhao et al. 2017). Forbedringen i social interaktion blev udtrykt ved at deltagerne forbedrede deres øjenkontakt ved samtale med andre, blev bedre til at opsøge hjælp hos andre og ligeledes opsøgte andre deltagere udenfor spilsituationerne (Zhao et al. 2017). Fundene i studiet påpeger dermed, at rammer for social interaktion blandt målgruppen med ASF kan fordre forbedret verbal og nonverbal kommunikation (Bailey et al., 2013). Det at fastholde øjenkontakt med andre findes især som en begrænsning i den nonverbale kommunikation blandt målgruppen (Sowa et al. 2012). Et studie af Xu et al. (2019) undersøgte, hvordan fysisk aktivitet sammen med andre børn (gns. 6,5 år), men med individuelle opgaver såsom, slides, kast, spring og balance, kunne forbedre den social kognition hos deltagerne. Hertil blev der argumenteret for, at der gennem disse opgaver, men sammen med andre, kunne etableres en forbedret nonverbal kommunikation blandt deltagerne i form af styrkning i line-of-sight processering og dermed fastholdelse af øjenkontakt (Xu et al. 2019). Med udgangspunkt i disse studier tydeliggøres vigtigheden af at skabe rammer for social interaktion jf. afsnit 4.3, for derigennem at kunne fordre kommunikation både verbalt og nonverbalt for individer med ASF.

4.2.1.1.2 Sociale evner i en fysisk aktivitets kontekst for målgruppen med ASF – Samarbejde

Fysisk aktivitet i en gruppekontekst sætter krav til samarbejdsevner (Jureviičine, M. 2012) blandt de deltagende under aktiviteten. Et studie af Imai et al. (2020), undersøgte en hybrid gruppebaseret intervention med fokus på fysisk aktivitet i form af otte sessioners futsal og individuel målorientering blandt syv deltagere med ASF (6-12 årige). Udover at skulle deltage i futsal blev der opsat individuelt mål for den enkelte, som blev inkorporeret i den fysiske træning. I undersøgelsen var der fokus på at fremme uafhængighed og samarbejde blandt børnene ved at deltage i futsal. Resultaterne viste en signifikant forbedring på den individuelle målopnåelse. Undersøgelsen viste dog kun forbedringer i børnenes fysiske funktion, men ingen signifikante forbedringer af psykosociale parametre (Imai et al. 2020). Der argumenteredes for, at når deltagerne er så unge, vil der muligvis herske tvivl om de spørgsmål, de blev stillet som er relateret til psykosociale forhold. Dette forstærkedes af en udtalelse fra forældrene, hvor de havde mærket en ændring på deres børns adfærd efter endt intervention (Imai et al. 2020). En forældre rapporterede, at barnet var blevet bedre til at engagere sig i diskussioner, bedre til at lytte til venners meninger og blevet bedre til at blive enige om regler. Yderligere var barnet blevet bedre til at indgå i sociale relationer i form af at være sammen med venner og havde større tålmodighed (Imai et al. 2020). Derfor tyder det alligevel tyder på, at en gruppebaseret intervention har haft en indflydelse på sociale evner i form af samarbejde. Studiet af Xu et al. (2019) satte krav til deltagernes samarbejde, da de skulle hjælpe hinanden med at udføre de forskellige træningsprogrammer, som dermed skulle styrke deres kommunikation. I denne undersøgelse viste en tre måneders intervention hos børn med ASF, at SIT (sensory integration training) havde en god interventionseffekt på den sociale interaktion hos børn med ASF. Ved brug af somatosensoriske lege kom deltagerne i kontakt med andre mennesker i miljøet omkring dem. I studiet uddyber de ikke hvilke specifikke somatosensoriske lege der blev udført ud over effekten heraf, hvor deres kommunikation og samarbejde med andre blev forbedret og tilbagetrækningsadfærd reduceret (Xu et al. 2019). Det at være fælles om noget – en aktivitet – og ligeledes at deles om en bold, karakteriserede dermed samarbejde under fysisk aktivitet (Zhao et al. 2018) Ovenstående studier påpeger dermed, at fysisk aktivitet i grupper er med til at forbedre samarbejde blandt børn med ASF.

4.2.1.1.3 Sociale evner i en fysisk aktivitetskontekst for målgruppen med ASF – Selvkontrol

Et studie af Kaur et al. (2019) undersøgte, hvilken indflydelse en otte ugers yogaintervention havde på kommunikation og fælles opmærksomhed blandt 24 børn med ASF (5-13 årige). Interventionen var fire sessioner/uge med to ekspert- og to forældresessioner af 40-45 minutters varighed med en ekspert og 20-25 minutter med forældre. Yogasessionerne bestod af vejtrækningsøvelser, imiterende stillinger, partnerstillinger og afslapning samt konteksttilpassede sociale aktiviteter for at opmuntre til hilsen-/afskedssange, berørings-/kontaktlege og se-lege. Yoga var med til at facilitere motoriske færdigheder som balance og styrke samt sociale færdigheder, som socialkontakt, øjenbevægelser og samarbejdsleg. Deltagerne havde forbedret deres imiteringsevner efter endt intervention, hvor der bl.a. var fokus på, at de skulle kigge efter instruktøren/forældre, hvorefter deltagerne skulle efterligne dem. Deltagerne blev hermed bedre til at vente på, det blev deres tur på baggrund af, at deres monitorering var blevet forbedret (Kaur. M. og Bhat, A., 2019). Ligeledes fandt et studie af Zhao et al. (2018), at det at deltagerne kunne søge hjælp hos hinanden, ved at dele bolde under en gruppeaktivitet og stille op efter tur, var med til at øge den sociale interaktion (Zhao og Chen, 2018) og dermed deres sociale evner indenfor selvkontrol (Silveira-Zaldivar, et al., 2020). Et studie af Garcia-gomez et al. (2014) undersøgte initieringen af sociale- og adfærdsmæssige effekter ved ridning hos børn med ASF (7- 14 årige) over en periode på tre måneder med to ugentlige træninger sammen med andre. Der blev fundet en signifikant forskel i aggressivitet blandt deltagerne, hvilket kan skyldes, at den fysiske aktivitet selv i lav intensitet, kan have en afslappende effekt på de deltagende (Garcia-Gomez, A., Risco, M. L., Rubio, J. C. Guerrero, E., Garcia-Peña, I. M., 2014). Ovenstående studier påpeger dermed, at fysisk aktivitet i grupper og individuelt kan have en positiv effekt på den sociale evne selvkontrol.

4.2.1.1.4 Social evner under fysisk aktivitet i en gruppe kontekst - Hold vs Individuel

Ifølge litteraturen er der både fordele og ulemper ved at benytte sig af fysisk aktivitet i fællesskab med andre for målgruppen med ASF. En fordel ved at benytte gruppeinterventioner er, at deltagerne kan opleve en støtte fra de andre i holdaktiviteterne (Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012).

Individer med ASF, der er en del af en gruppe, og som dyrker fysisk aktivitet, er med til at forbedre deres sociale interaktionsevner og kommunikationsevner, da de har mulighed for at mødes og socialisere sig med andre mennesker i gruppeaktiviteter (Zhao og Chen, 2018; Xu, et al. 2019; Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012). Dog kan en ulempe ved at benytte denne form for intervention være, at individer med ASF har en tendens til at opleve et øget stressniveau, når de omgås med mange mennesker og får mange indtryk (Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012). På den anden side vil man ved at gøre brug af individuelle fysiske aktiviteter kunne træningsjustere for at den enkeltes behov specifikt bliver mødt (Ibid.).

Individuelle interventioner kan ligeledes være med til at mindske oplevelsen af misforståelser, da nonverbal kommunikation kan føre til misforståelser hos den modsatte part (Ibid.). Et studie af Fondacaro et al. (2022) undersøgte, om unge mennesker med ASF foretrak gruppe eller individuel fysisk aktivitet og forældrenes perspektiv på samme. Her fandt de, at deltagerne (5-17 årige) rapporterede manglende engagement for deltagelse i gruppeaktiviteter for at undgå sociale situationer. Forældrenes generelle præference var dog, at deres børn med ASF skulle deltage mere i gruppeaktiviteter frem for individuelle aktiviteter, da det ville være med til at øge motivationen og det sociale drive under sociale interaktioner med andre. Yderligere mente forældrene, at det ville være med til at hjælpe dem bedre på vej i samfundet, da det at være en del af en gruppe foregår alle steder (Fondacaro, D. V., Fondacaro, F. V. og Camilleri, N., 2022).

Et studie af Pan et al. (2010) undersøgte et ti ugers svømmeprogram for to grupper af børn (gns. 7,5 år gamle) med ASF, for at bestemme effekten af svømning på deres adfærdsmæssige og sociale færdigheder. Her fandt de, at svømmeprogrammet havde en positiv påvirkning på deltagernes antisociale adfærdsproblemer. Dette blev set i begge grupper, hvilket relateres til at de foretog svømmeprogrammet i grupper (Pan, Y. C., 2010). Et review af Tanner et al. (2015) fandt sammenlignelige effekter af gruppebaserede sociale færdighedstræningsprogrammer, hvor der blev fundet en forbedring hos individer med ASF og deres sociale kompetence ift. dannelse af venskaber og forøget selvværd samt større social deltagelse som følge af deltagelse i gruppeinterventionerne. I reviewet fremhæves vigtigheden af at benytte gruppeaktiviteter for at forbedre sociale evner hos individer med ASF, da gruppeinterventioner havde den største positive indvirkning hos netop denne målgruppe frem for individuelle interventioner (Tanner K., Hand, B. N., O'Toole, G. og Lane, A. E., 2015).

Yderligere kan det at indgå i sociale miljøer være med til at skabe social interaktion, som dermed kan være med til at mindske social isolation, da der er mulighed for at dele erfaringer

og være sammen med andre (Hesselmark, E., Plenty, S. og Bejerot, S. 2013).

Ovenstående positive fordele ved at gøre brug af gruppeinterventioner ses som relevant for nærværende undersøgelse, da aktiviteterne har udgangspunkt i gruppeaktiviteter.

4.3 Hvordan kan fysisk aktivitet integreres for den voksne målgruppe med ASF?

Borgere med ASF oplever barriere for deltagelse i idræt og fysisk aktivitet jf. afsnit 4.2 og har ligeledes adfærd, der kan forhindre dem i at deltage på sammenlignelige præmisser som den almene befolkning qua deres udviklingsforstyrrelse jf. afsnit 4.1. Dertil er det essentielt at vurdere, hvordan den fysiske aktivitet skal udformes for at imødekomme disse udfordringerne og dermed skabe en positiv idrætsoplevelse.

Et udbredt koncept, der ofte anvendes, når der skal faciliteres og planlægges en succesfuld fysisk aktivitet/idrætsundervisning er Treatment and Education of Autistic and Related Communications-Handicapped Children, ofte omtalt TEACCH-programmet (Schultheis, S. F., Boswell, B. B. og Decker, J., 2000).

Dette program er udformet til eksekvering af idrætsundervisning for unge i en skolekontekst, men bidrager med struktur og rammer for, hvorledes der kan etableres en succesfuld idrætsundervisning.

Mesibov et al. (2009) præsenterer "Culture of Autism", hvilket kan relateres til undervisningsstruktur og dens effektivitet for målgruppen med udgangspunkt i, at alle individer med ASF deler et mønster af neuropsykologiske mangler og styrker (Mesibov, G. B. og Shea, V., 2009), hvorfor det antages, at denne kultur kan appliceres på alle individer med ASF uafhængigt af alder. I nærværende undersøgelse tages der udgangspunkt i TEACCH-programmet for at strukturere den fysiske aktivitet foretaget under interventionen.

4.3.1 TEACCH

TEACCH-programmet har tre hovedelementer: *tidsplan*, *fysisk struktur* og *opgaveorganisering*, som gerne skal indtænkes, når man skal udarbejdes aktiviteter for individer med ASF.

Dette vil blive uddybet nedenfor.

4.3.1.1 Skemaer

At benytte skemaer hos individer med ASF er med til at skabe et overblik over, hvad de skal, hvornår de skal det og hvor det foregår. Skemaer kan på den måde minimere problemer ved nedsat hukommelse og være med til at fremme uafhængighed hos den enkelte. Dette kan være med til at øge motivationen. At bruge billeder eller skrevne ord i forhold til hvad opgaven går ud på, kan være med til at opmuntre den enkelte i aktiviteten, da man på den måde ved på forhånd ved, hvad der præcist kommer til at ske programmet (Schultheis, S. 2000).

4.3.1.2 Fysisk struktur

Det er vigtigt, at der eksisterer klare fysiske rammer for, hvor aktiviteten skal foregå samt klare definerede områder til at understrege, hvor aktiviteten skal foregå. Individer med ASF er bedre i stand til at udføre uddelegerede opgaver, hvis rammerne for det fysiske område er klarlagt på forhånd. Derudover kan klare fysiske rammer for hver enkelt opgave, skabe genkendelighed og tryghed for den enkelte, hvorfor de associerer et område med tryghed, hvis de på forhånd er bekendt med rammen til en given aktivitet. Hertil vil individer med ASF blive mere selvstændige, hvorfor verbale instrukser kan minimeres. Klare rammer kan eliminere den overvældende atmosfære og minimere stereotypisk adfærd (Schultheis, S. 2000).

4.3.1.3 Opgaveorganisering

Opgaveorganisering kan være med til at give den enkelte visuelt klare retningslinjer for, hvordan opgaven kommer til at forløbe fra start til slut. Til opgaveorganisering gøres der brug af genstande, farver, billeder, ord m.m. Det er derfor vigtigt, at have tid på hvor længe aktiviteten vil foregå. Rammerne for aktiviteten skal gerne være opsat, inden deltagerne ankommer til aktiviteten og kun de redskaber, der skal benyttes, skal ligge fremme for at undgå forvirring hos den enkelte. For at skabe overblik over aktivitetens udformning, kan det ligeledes være en god idé, at demonstrere aktiviteten både verbalt og visuelt (Schultheis, S. 2000).

4.3.1.4 TEACCH anvendt i forskning

Zhao et al. (2017) benyttede TEACCH-programmet i struktureringen af deres undersøgelse, hvor de undersøgte, hvilken effekt et struktureret fysisk aktivitetsprogram havde på social interaktion mellem 25 børn (6-7 år). Deltagerne havde hver sit eget visuelle skema, som viste de aktiviteter, den enkelte skulle udføre og hvor lang tid der var afsat til hver aktivitet. Dertil

var der fokus på fysiske rammer, der var i fitnesscenteret (Zhao, M. og Chen, S., 2017). Et andet eksempel på brug af elementer fra TEACCH-programmet ses i et studie af Laxman, K. (2022), hvor det blev undersøgt, hvordan yoga foretaget i løbet af en skoledag kunne influere trivslen hos tre unge (15-18 år). Yogasessionerne blev afholdt i løbet af fem dage med sessioner af 15 min. varighed. Til denne intervention blev der benyttet enkle øvelser fra første session, som blev instrueret visuelt og verbalt for at skabe tilvænning hos den enkelte uden at overrumple deltagerne med nye stimuli (Laxman, K. 2022).

Øvelserne i denne undersøgelse blev valgt på baggrund af deres skalering i og med, at hver enkelt øvelse kunne tilpasses og modificeres den enkelte afhængigt af forståelse og niveau. Lokaliseringen af yogasessionerne var ligeledes i et kendt miljø (deres klasselokale), men placeret i et bestemt hjørne for at skabe tryghed og genkendelighed for undervisningen (Ibid.).

Et studie af Kaur et al. (2019) brugte ligeledes elementer af TEACCH i implementeringen af deres yogasessionerne. Der blev benyttet flere forskellige former for struktur for at forbedre deltagernes oplevelse og udbytte af interventionerne. Dette gjorde sig gældende ved simple og korte instruktioner, piktogrammer samt en indledende praksis med feedback, hvis der var behov for dette. Ligeledes blev der gjort brug repetitioner og positiv forstærkning, når aktiviteterne blev gennemført (Kaur et al. 2019).

4.3.2 Inspiration fra idrætsundervisningen

Med udgangspunkt i antagelsen om, at børn og voksne med ASF har samme neuropsykologiske mangler og styrker jf. afsnit 4.3 og har behov for en struktureret måde at dyrke fysisk aktivitet på jf. afsnit 4.3.1, kan idrætsundervisning for børn med ASF også inspirere til, hvordan voksne får integreret dette i deres hverdag.

Hertil kan der refereres til Annette Bentholt, som har en kandidat i idræt og har personlig erfaring som mor til et barn med ASF samt har arbejdet med idræt for børn og unge med ASF og ADHD siden 2007, hvor hun var initiativtager på idrætsprojektet ”Én for alle – alle for én” i Skørping (Bentholt, A. 2013).

Bentholt har udgivet en bog, som er udviklet til børn og unge med ASF og ADHD. Denne fremlægger idéer til, hvorledes idrætsundervisningen kan faciliteres og planlægges for denne målgruppe (Ibid.). Bentholt pointerer, at idrætten kan udvikle børns og unges motoriske færdigheder og i særdeleshed deres sociale kompetencer (Bentholt, A. 2013). Ifølge Bentholt, styrkes børns og unges sociale, emotionelle og kulturelle udvikling og læring i

idrætspraksissen uafhængigt af idrætsgren (Ibid.). Denne pointe bakkes ligeledes op af forskningen jf. afsnit 3.6, hvor der blevet fundet et væld af interventionsaktiviteter for netop denne målgruppe i form af eksempelvis dans (Hynes, J. og Block, M., 2022), yoga (Laxman, K. 2022), ridning (García-Gómez A., Risco M.L., Rubio J.C., Guerrero E., García-Peña I.M. 2014) og boldspilslege (Zhao, M. og Chen, S., 2017).

I sin bog beskriver Bentholm, at idræt er vigtigt for børn og unge med ASF, idet det kan styrke deres selvopfattelse, da idrætten kan styrke personlige og sociale kompetencer. Disse egenskaber danner grobund for kammeratskaber og tilhørsforhold i fællesskaber, hvilket kan antages at være essentielle værdier for alle samfundsborgere i Danmark. Dog er dette værdier, som børn med ASF ofte har udfordringer med at honorere, men dette er ligeledes også noget, de kan savne og hige efter (Bentholm, A. 2013). Slutteligt pointerer Bentholm, at idræt er vigtigt for børn med ASF, da barnet igennem idrætten kan erhverve sig kropslige, motoriske og sundhedsmæssige kompetencer, der tillader barnet at indgå i fysiske lege både i fritid og skole (Ibid.).

4.3.3 Igennem leg

Bentholm præsenterer leg og dens funktion som et værktøj, som kan appliceres i idrætssammenhænge, der eksempelvis kan udfordre børn og deres kreativitet samt styrke deres sociale samspil med andre.

Hertil beskriver Bentholm legen på to måder: enten som rammen for anden læring, hvilket hun definerer som målspelet. Eller legen, hvor der leges for legens skyld, som hun definerer frispillet (Bentholm, A. 2013).

Udlægningen om legen, der kan forstås som rammen for anden læring, kan relateres til legen som et lærebegreb, hvor Leontjev (1963) hævder, at barnet via sin virksomhed har indflydelse på sine omgivelser (kulturen) og herigennem forandrer sig selv. Under denne aktive proces tilegner barnet sig kulturen og derigennem viden, som kommer til udtryk ved normer og færdigheder (Broström, S. 2002).

Til dette bør fremhæves Vygotsky (1933) og hans udlægning om, at læring sker i interaktion med andre mennesker. Det legende barn tilegner sig dermed både normer, adfærdsmønstre og færdigheder i sammenspil med andre jævnaldrende og voksne (Ibid.). Legen kan dermed benyttes som et redskab til at fremme læring, som findes særligt relevant ift. nærværende undersøgelse i relation til borgere og deres sociale evner. Dog er det vigtigt, at legen finder sted i en kontekst sammen med andre.

4.3.3.1 Leg og fælleslege – definition og kvalifikation

Leg kan være svært at definere, men det er noget, som vi alle har gjort eller stadig gør både børn og voksne (Broström, S. 2002). Inden for legen er der bestemte karakteristika, som skal være opfyldt, for at det kan kategoriseres som en leg. Disse er, at leg skal være lystbetonet, frivillig, spontan og ikke målrettet (Olofson, B. O. 1990). Legen bliver af Rubin (1977) endvidere inddelt i fire taksonomier: eneleg, parallelleg, associativ leg og kooperative leg. Dette er inspireret af Partens (1932) definition af legens seks stadier (Østergaard, L. 2005), hvor associativ- og samarbejdslege sker i fællesskab med andre, hvad end man leger alene, men deler ting i legen eller deler samtale samt samarbejder, skiftes til tur og arbejder om et fælles mål (Parten, 1932). Dermed kan disse to former for leg anses som værende fællesleg (Olofson, 1990).

Fælleslegen beskrives ved, at legen er demokratisk i sit væsen. Alle er lige i legen og legen fastholdes kun ved, at alle følger dens regler. I legen skal ingen tildeles særlige regler eller have mulighed for at kunne fravige de fælles regler. Reglerne, som etablerer legen, kan betragtes som dens sociale lim. Hvis legens regler ikke overholdes, bryder spillet sammen og det fællesskab, som knytter sig til legen, ophører (Saugstad, T. 2017).

Hertil pointerer Dion Sommer (2020), at det er vigtigt, at legen også udføres i små legegrupper og i selskab af voksne, da børn og voksne kan indbringe deres forskellige kompetencer i legen, hvortil barnet kan støttes i udviklingen af færdigheder (Sommer, D. 2020).

Dertil kan leg siges at være en øvebane, hvor man kan afprøve situationer og adfærd, som der ikke på samme måde ville afprøves i virkeligheden, grundet de efterfølgende konsekvenser (Olofson, 1990).

Begrebet om trial and error princippet kan ligeledes bringes i spil, hvor adfærden i sociale kontekster kan afprøves uden det får reelle konsekvenser (Mitchell, R. W. 1991), fordi leg jo bare leg og ikke virkelig (Olofson, 1990).

Denne tanke er ligeledes baggrunden for valget af fællesleg i nærværende undersøgelse, hvor vi ønsker at skabe et rum for, at individer med ASF kan afprøve sociale evner, som de kan have problemer med generelt, men i en tryk ramme bestående af leg.

4.3.3.2 Leg og borgere med ASF

Et studie af Zhao et al. (2018) undersøgte, hvilken effekt et struktureret fysisk aktivitetsprogram havde på netop den sociale interaktion og hvordan dette kunne påvirke kommunikationen mellem de 25 deltagende børn (6-7 år).

Studiet viste, at det strukturerede program med fokus på social interaktion i boldspilslege, hvor der blev praktiseret kast, grib og aflevering, øgede deltagernes kommunikation (Zhao, et al. 2018). Boldspilslege blev dermed fundet som en måde, hvorpå der kunne udvikles sociale evner hos børn med ASF, hvilket kan relateres til anvendelsen af både små og store grupper, hvori der blev leget samt voksnes aktive deltagelse i legene med deltagerne (Sommer, D. 2020).

Et andet eksempel er et studie af Mpella et al. (2019), hvor formålet var at undersøge effekten af et teaterlegeprogram og effekten på den sociale kompetenceudvikling for børn med ASF. Seks børn med ASF (gns. 10 år) blev udvalgt og sammenlignet med deres typisk udviklede jævnaldrende (gns. 10 år). Både børnene med ASF og de typiske udviklede børn deltog i et teaterlegeprogram. En idrætslærer og seks integrationsklasselærere fra seks forskellige klasser registrerede de seks børn med ASF og deres sociale færdigheder efter hver teatersession (16 undervisningssessioner) i otte uger (Mpella, M., Evaggelinou, C. Og Koidou, E., 2019). Resultaterne viste forbedring i samarbejde, opmærksomhed, lydighed og empati hos fire af de seks deltagere. Alle seks børn reducerede angstrisiko og repetitiv adfærd, hvilket blev set som en forbedring i den sociale funktion hos børn med ASF gennem samarbejdet med deres jævnaldrende (Mpella et al. 2019). Denne forskning kan relateres til teorien om kooperativ leg, hvilket var med til at udvikle sociale evner for børn med ASF, hvorfor leg som ramme for læring kan antages at være fordelagtig at anvende for netop mennesker med ASF.

4.4 Opsamling

Med ovenstående afsnit in mente vil aktiviteterne i nærværende undersøgelse være gruppebaserede, for derigennem at skabe mulighed for at udvise sociale evner Jf. afsnit 4.2.1.1. Aktiviteterne blev udvalgt og modificeret med inspiration fra Bentholt og hendes erfaringer fra idrætsundervisningens kontekst på præmissen om at både børn og voksne deler et mønster af neuropsykologiske mangler og styrker jf. afsnit 4.3. De aktiviteter som blev udvalgt skulle ligeledes være baseret på fælleslege, da de findes relevante at gøre brug af for

at skabe et rum for at individer med ASF kunne udvise de fire sociale evner jf. afsnit 4.2.1.1. I det kommende metode afsnit vil de udvalgte aktiviteter præsenteres og relateres til henholdsvis TEACCH og hvordan netop disse aktiviteter findes relevante for at skabe rum for at udvise sociale evner. Endvidere arbejdes der med fysiske aktiviteter, men disse vil nødvendigvis ikke komme til at imødekomme sundhedsstyrelsens anbefalinger om intensitet eller længde/mængde, dog kan der argumenteres for at selv det at være aktiv i små mængder kan have gavnlige effekter jf. afsnit 4.2.1.

5.0 Metode

5.1 Videnskabsteoretisk ståsted

Dette afsnit vil tage udgangspunkt i de videnskabsteoretiske overvejelser, som dette projekt er funderet i. Overordnet tages der udgangspunkt i projektets problemformulering, hvor det ønskes at opnå en forståelse for implementering af gruppeaktiviteter for borgere med autismespektrumforstyrrelse, samt hvilken indflydelse gruppeaktiviteterne har på borgernes sociale evner, specifik kommunikation, nonverbal kommunikation, selvkontrol og samarbejde. Ved at have fokus på disse områder, ses både det faglige personale og beboerne på det pågældende botilbud, som værdifulde bærere af meningssammenhænge (Højbjerg, H., 2004), da deres forståelse og oplevelse af de pågældende aktiviteter, som blev foretaget i projektperioden, danner rammer for, at vi kan få indsigt i deres verden, og dermed forsøge at besvare projektets problemformulering. Når der søges efter individers fortolkning og forståelse af et givent fænomen, kan der anvendes flere videnskabsteoretiske retninger, heriblandt fænomenologien og hermeneutikken. Dog placerer vi os i denne undersøgelse hermeneutisk, da der eksisterer forudindtagede forestillinger om målgruppen, baseret på vores tidligere arbejde med de pågældende borgere og botilbud, hvilket bevirker, at hermeneutikken tilvælges, fordi vi ikke længere kan anse os selv som forudsætningsløse forskere.

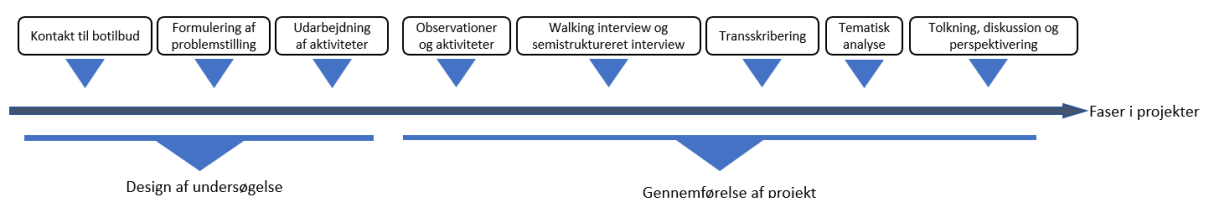
Indenfor hermeneutikken findes der flere grene, hvor vi i denne undersøgelse positionerer os indenfor den filosofiske hermeneutik, som er beskrevet af Hans-Georg Gadamer. Indenfor denne position søges der efter en forståelse af et fænomen med udgangspunkt i fordomme og forforståelse (Højbjerg, H., 2004). Forskningen og indledningen, som er præsenteret i

tidligere afsnit, vil hermed repræsentere den forforståelse og de fordomme vi har om genstandsfeltet, som undersøges. Dermed er indledningen med til at repræsentere vores forståelse af de problemstillinger, som kan siges at være indlejret i undersøgelsens genstandsfelt og dermed problemformulering, hvilket kan relateres til hermeneutikkens begreb om forståelseshorisont (Ibid.). Ifølge Gardamer er det nødvendigt at tage udgangspunkt i sociale aktørers fortællinger, for at opnå indsigt, og dermed forstå virkeligheden, hvorfor hermeneutikkens ontologiske rationale skal forstås som subjektiv. Verden skal forstås som en konstruktion af subjektive konstruktioner, som er forskellige afhængig af individet (Ibid.). I forlængelse af dette ansues hermeneutikken rent epistemologisk dermed som fortolkning, da sociale aktørers bevidsthed konstrueres af fortolkninger af fænomener, hvorved subjektive erkendelser kan tilskrives at konstruere verden (Ibid.).

Forståelseshorisonten er dermed i centrum for denne undersøgelse, da det er gennem denne, at der ønskes en ny erkendelse, og i forlængelse heraf forståelse af de sociale aktiviteter, som borgerne deltager i under projektperioden. Hele denne projektperiode kan anses som værende en erkendelsesproces, hvor vores forforståelse og fordomme kontinuerligt kan blive udfordrede og udvikle sig. Afslutningsvis vil en fortolkende analyse resultere i en ny forståelsesramme, som kan bidrage til, at undersøgelsens problemstilling kan besvares. Denne proces eksemplificeres som en spiral, heraf navnet den hermeneutiske spiral, hvor der kontinuerligt gennem forskningsprocessen søges efter en større og dybere indsigt i undersøgelsens sociale aktørers verdenskonstruktion ved brug af fortolkning. Under forskningsprocessen vil der aldrig forekomme en fuldkommen forståelse, men forskere kommer dybere og dybere ind i forståelsen, hvorved analogien om spiralen er en endeløs proces.

5.2 Forskningsdesign

Projektets undersøgelsesperiode er illustreret i figur XX, for at hjælpe læseren med at danne overblik over perioden:

Figur 3: Flowdiagram over projektperioden

Efter endt intervention, i sidste projektperiode, blev der aftalt, at gruppen kunne fortsætte samarbejdet i forbindelse med specialet. Ved semesterstart blev der aftalt et møde mellem tre af de involverede parter fra bostedet, for at præsentere idéer til et nyt bevægelsestiltag i dagtimer for beboerne, hvorefter projektgruppen blev givet adgang til feltet to gange ugentligt i perioden 29. marts til 26. april 2023. Til de enkelte dage med aktiviteter blev der foretaget empiriindsamling, som bestod af observationer og feltnoter. Efter endt intervention blev der udført empiriindsamling i form af interviews, som blev indsamlet over en uge. Projektgruppen valgte at gøre brug af en tematisk analyse, hvor der kontinuerligt vendes tilbage til den indsamlede empiri, hvilket herefter blev analyseret og diskuteret for meninger og betydninger gennem vores fortolkning.

5.2.1 Forskningstype

I dette projekt arbejdes der ud fra en hermeneutisk fortolkende tilgang, da der forsøges at forstå fænomener, hvorfor den forstående forskningstype anvendes (Launsø & Olsen, 2011). Den forstående forskningstype er valgt, da forskningsfeltet omhandler, en undersøgelse af borgere med ASF og fænomener, som er baseret på borgerens subjektive forståelse. Den indsamlede empiri omhandlede derfor borgerens subjektivitet, hvilket bevirkede, at projektgruppen skulle fortolke borgernes ytringer og handlinger, som blev indsamlet (Ibid.)

5.2.2 Et paradigmatiske casestudie

Denne undersøgelse er blevet designet som et casestudie, fordi casestudier findes særligt anvendelige i forhold til at undersøge og forstå fænomener, som kan tilskrives at være afhængige af kontekstuelle betingelser (Flyvbjerg, B., 2010). Denne undersøgelse var betinget af botilbuddets samarbejde, hvor målet var at undersøge og forstå individer med ASF, deres oplevelse af fænomenet fysisk aktivitet i grupper, samt hvorledes udviklingen af deres sociale evner påvirkes af dette. På baggrund heraf blev denne undersøgelse udformet som et paradigmatiske casestudie. Den paradigmatiske case kan karakteriseres som et mønstereksempel, og anvendes til at belyse generelle tendenser ift. konteksten, som vises i projektets resultater og konklusioner (Flyvbjerg, 2014). Den viden der skabes i det paradigmatiske casestudie, er kontekstbundet, hvorfor projektets resultater i et vist omfang vil

være unikke for den aktuelle case - også selvom valget af casestudiet er paradigmatiske (Brinkmann og Tanggaard, 2015).

5.3 Beskrivelse af case

I de følgende afsnit vil casen udfoldes, da det er essentielt for forståelsen af denne undersøgelses kontekst, som projektet fandt sted i. Med udgangspunkt i de konklusioner som foretages på baggrund af casen og undersøgelses fænomenet, kræver det en tilstrækkelig udfoldning af casen, for at kunne forstå disse (Neergaard, H., 2003)

5.3.1 Botilbuddet - Rammer

Botilbuddet er lokaliseret i Aalborg Kommune og er forbeholdt borgere med ADHD og ASF i alderen 18+ år. Dog havde borgerne ofte også andre komorbiditeter, som betyder, at flere diagnoser kan være til stede hos den enkelte person. Personalet på botilbuddet havde fokus på graden af adfærdsforstyrrelser hos den enkelte borger, hvorfor der er forskel på mængden af støtte til den enkelte. Borgerne havde brug for struktur og støtte i hverdagen, dog var der opsat mål for den enkelte, for at gøre borgeren mere selvstændig. Der er 20 lejligheder på bostedet, hvor aldersspændet på dette botilbud ligger mellem 25-52 år. Bostedet er et midlertidigt bosted, hvor fokus blandt andet er at vurdere, om borgeren kan flytte ud i eget hjem med mindre støtte, eller om der skal findes andre alternativer, som passer bedre til borgeren. Det personale der blev spurgt ind til længden af beboernes ophold nævnte, at de fleste bliver boende længe, hvortil de nævnte, at der ikke har været udskiftning i de hhv. fem år og syv år, de har været ansat.

5.3.2 Pædagogerne

Der er personale tilknyttet i dagtimerne, som har til opgave at varetage generelle støtteopgaver i form af hjælp til rengøring, hjælp til at handle ind, vækning og strukturering af ugeplan for den enkelte borger. Ligeledes har personalet også støttende samtaler med borgerne, som ofte sker på en gåtur. De holder ligeledes handleplans samtaler med borgere, for at følge med i deres udvikling i forhold til almindelige daglige funktioner (ADL), hvor målet er for selvstændighed og medicindosering/-udlevering samt psykoedukation, hvor der

leveres indsigt i de forskellige diagnoser, som borgerne besidder. Personalet er til stede i dagtimerne, kl. 07:00-22:00 i hverdagene og 08:00-22:00 i weekenderne.

5.3.3 Aktiviteter på botilbuddet

På botilbuddet bliver der tilbudt daglige gåture ca. kl. 19:00-19.30 fra mandag til torsdag, hvis der er tilstrækkeligt personale til stede, hvilket vil sige, at der som minimum skal være tre pædagoger på arbejde, for at dette kan blive afviklet. Det er ofte tre-fire faste borgere ud af 20, der deltager på gåturene, dog kan flere deltage, hvilket kan variere alt afhængig af andre tilbud udenfor hjemmet, f.eks klub og jiu jitsu samt vejrforhold. For nogle af borgerne er gåturen en del af deres daglige struktur, hvorfor botilbuddet prioriterer så vidt muligt at gennemføre disse. I løbet af sommeren bliver der ligeledes tilbudt gåture i Rold skov og på Egholm, samt arrangeret forskellige havespil udenfor botilbuddets fælleshus. Aktiviteterne er et tilbud for den enkelte borger, hvorfor borgerne har mulighed for at deltage, hvis de har lyst, men det er ikke noget, som de er nødsaget til at deltage i.

5.3.5 Valg af informanter

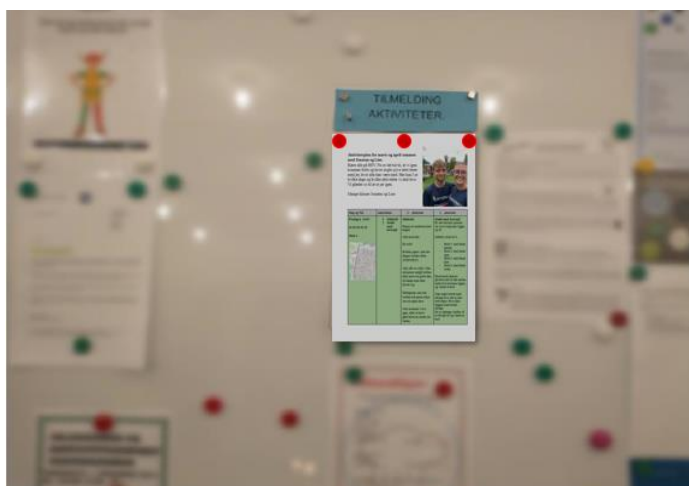
Nærværende projektgruppe havde efter interventionen spurgt borgerne, om de kunne være interesseret i at deltage i et interview. Der deltog i alt seks borgere med varierende tilslutning til aktiviteterne, hvilket kan ses i tabel 5, hvorfor projektgruppen ønskede at interviewe så mange af borgerne som muligt, for at indsamle mest mulig empiri. Der var fem borgere, som deltog i interviewet. De to andre blev fravalgt grundet tale-/kommunikationsbesvær og for få ganges deltagelse, hvorfor projektgruppen ikke kunne opnå indsigt i deres oplevelse med interventionen. Personalet blev ligeledes interviewet. Der blev udvalgt to, som havde deltaget i aktiviteterne, for at få deres oplevelse af aktiviteterne og en større indsigt i aktiviteterernes påvirkning på borgerne, da de havde et godt kendskab til de borgere, som deltog i interventionen.

Tabel 5 oversigt over borgernes deltagelse i aktiviteterne (navnene er pseudonymer)

Dato	Mia	Leo	Lucas	Mathias	Malthe	Silas
29. marts	x	x	x	x	x	x
3. april						x
12. april			x	x	x	x
17. april			x	x	x	
19. april	x		x	x	x	x
24. april				x	x	x
26. april	x		x	x	x	x
I alt	3	1	5	6	6	6

5.4 Interventionen

Projektgruppen blev i samarbejde med personalet enige om, at der skulle foretages aktiviteter to gange ugentligt. Onsdage og fredage blev valgt, da det var de dage, hvor der var tre-fem pædagoger på arbejde, som kunne støtte op om aktiviteterne. For at skabe struktur og overblik over forløbet, blev en aktivitetsplan sendt til personalet med beskrivelse af aktiviteterne, dage og tidspunkter for intervention (Bilag 3). Denne blev hængt op på tavlen i fælleshuset. På den måde havde borgerne mulighed for visuelt at orientere sig om, hvad der ville komme til at ske de pågældende dage.

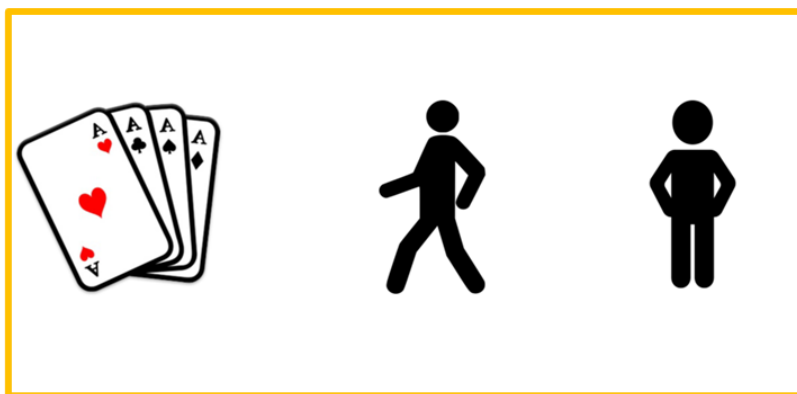
Billede 1: Papirudgave af aktivitetsplanen på opslagstavlen.

Aktiviteterne skulle have fundet sted i perioden fra den 24. marts til 21. april med i alt otte aktivitets gange. Men da borgerne tog hjem til deres familier fredag den 24. marts, var der ingen, der deltog, hvorfor vi i samarbejde med personalet valgte at ændre aktivitetsdagene til mandage og onsdage i stedet.

Da der under litteratursøgningen ikke blev fundet en specifik måde at beskrive sessionernes længde, antal af sessioner og forskellige typer af fysisk aktivitet, blev syv interventions gange á 45 minutters varighed valgt, grundet tiden der var til rådighed fra personalets side, da de aktivt skulle deltage i interventionen. Dette blev ligeledes valgt på baggrund af effekter af fysisk aktivitet på sociale evner efter en uge og op til et år (Laxman, K., 2022; García-Villamizar, D.A., Dattilo, J., 2010) . Strukturen for hver interventionsdag bestod af fire trin; 1) Mødes ved botilbuddet og følges ned til den lokation, hvor aktiviteterne skulle finde sted (10 minutter), 2) Første aktivitet blev forklaret og demonstreret, indtil alle havde forstået opgaven, hvorefter aktiviteten gik i gang (10 minutter), 3) Anden aktivitet blev forklaret og demonstreret, og der blev lavet hold, hvorefter aktiviteten gik i gang(10 minutter). 4) Efter aktiviteterne var færdige, gik vi i fællesskab hjem til bostedet, hvor vi afsluttede med at sige tak for i dag (15 minutter).

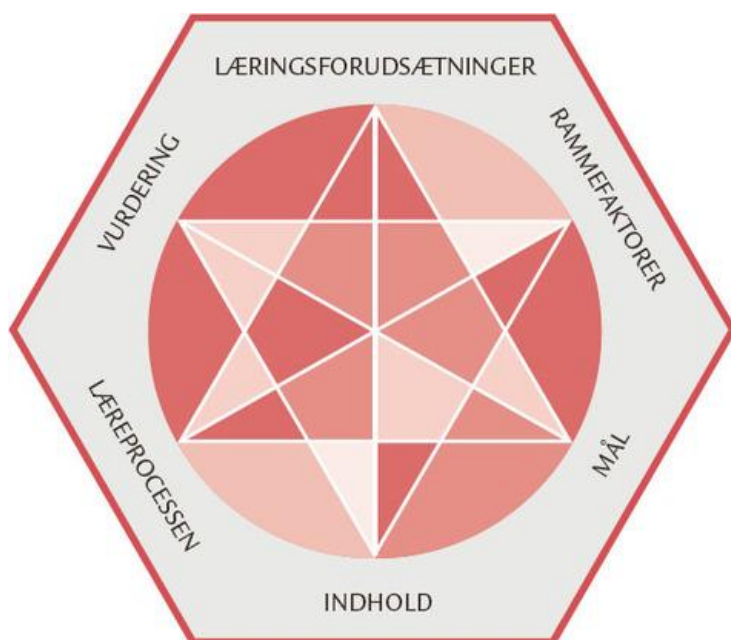
5.4.1 Aktiviteter

I dette afsnit vil gruppeaktiviteterne, som blev implementeret i projektet, introduceres. Projektgruppen tog udgangspunkt i TEACCH til opbygningen af strukturen for gruppeaktiviteter. For at skabe de fysiske rammer, blev der på forhånd opstillet ruter via en aktivitetsplan, så borgerne vidste, hvor aktiviteten skulle udføres. Aktivitetens område var markeret med kegler, for at vise i hvilket område, aktiviteten fandt sted (Schultheis, S., et al. 2000). Der blev hængt en aktivitetsplan op i fælleshuset (Se billede 2), som var et *skema* over, hvor aktiviteterne skulle foregå, hvad aktiviteterne gik ud på og hvornår der var mulighed for at deltage i aktiviteterne. Under *opgaveorganisering* blev der i aktivitetsplanen beskrevet hvilket udstyr, der indgik i aktiviteten. Der blev inddraget piktogrammer for aktiviteterne, som ligeledes blev forklaret verbalt og demonstreret fysisk af gruppens medlemmer (Ibid.).

Billede 2 : Piktogram af kort stafet

Dog indeholder TEACCH ikke mål for undervisningen, hvorfor nærværende projektgruppe valgte at inddrage Hiim og Hippe's didaktiske relationsmodel (Hiim & Hippe, 2007). Den didaktiske relationsmodel indeholder seks centrale forhold, som sammen er med til at skabe et indholdsrigt læringsmiljø: *Indhold, Mål,, Læringsforudsætninger, Vurdering, Rammefaktorer og Læreprocessen* (figur 4) (Ibid.).

Figur 4: Den didaktiske relationsmodel (Hiim & Hippe, 2007)

Læringsforudsætninger: På baggrund af den fundne litteratur, omhandlende individer med ASFs manglende eller udfordrede sociale evner jf. afsnit 4.2.1.1, var borgerens læringsforudsætninger dermed fastlagt.

Rammefaktoren og læreprocessen i den didaktiske relationsmodel kan sættes i relation til TEACCH, da det handler om, hvad borgerne skal gøre under aktiviteten, hvilket udstyr der

er til rådighed, tidsplan for aktiviteten mm. (Hiim & Hippe, 2007), hvorfor TEACCH blev benyttet, da den er udformet specifikt til individer med ASF (Schultheis, et al. 2000)

Mål handler om, hvilke færdigheder den enkelte skal besidde efter undervisningen har fundet sted, hvor målet for borgerne var at se, hvad gruppeaktiviteter gjorde ved deres sociale evner i form af: selvkontrol, samarbejde, verbal og nonverbal kommunikation. Målet for undervisningen hænger sammen med *indholdet*, som er det undervisningen handler om, og hvordan dette bliver valgt og tilrettelagt (Hiim & Hippe, 2007). Indholdet i nærværende intervention bestod af gruppeaktiviteter, med inspiration fra Bentholm, for at facilitere sociale evner i gruppeaktiviteterne. Aktiviteterne der blev anvendt i dette projekt var: Ståtrold, æggebakke rundbold, tre på striben, stikbold, kort-stafet og streg-tag-fat. Alle disse aktiviteter kan ligeledes betegnes som fælleslege, hvilket stiller krav til borgerne og deres sociale evner, da aktiviteterne kræver, at borgerne udføre sammen aktiviteterne sammen. Aktiviteterne havde fokus på de fire sociale evner, dog varierede det hvilke sociale evner, der var fokus på i aktiviteterne, hvilket vil blive uddybet i nedenstående.

Ståtrold blev valgt, da det er en aktivitet, som kræver meget opmærksomhed på dem, der deltager i aktiviteten, hvorfor der kunne stilles krav til borgernes nonverbale kommunikation. For at spillet kunne fungere, var det vigtigt, at den, der var fanger, var opmærksom på, hvem vedkommende skulle fange, og de andre skulle dermed være opmærksomme på fangeren, for at undgå at blive fanget. Borgerne havde også mulighed for at udvise selvkontrol under aktiviteten, da der skulle tages hensyn til andre, bl.a. ved ikke at slå, når man skulle fange en anden. Selvkontrol kunne også komme til udtryk på anden vis, da der var mulighed for at blive bevidst om egne følelser ved ikke at blive vred, hvis man blev fanget.

Æggebakke rundbold blev valgt, for at fordre samarbejde, da borgerne blev delt op i to hold, hvor det ene hold skulle samle de kastede bolde op, og derefter lægge dem i æggebakken. Her var der mulighed for at hjælpe hinanden, så alle boldene blev samlet op. Der kunne scores point ved at kaste "æggene" ud i marken, for derefter at løbe mellem to kegler, indtil holdet i marken havde samlet alle æggene ind i æggebakken. Derefter byttede holdene plads. Det blev præsenteret for borgerne, at målet var, at vi sammen som et stort hold skulle gå så mange gange som muligt mellem keglerne. Dermed gav det borgerne mulighed for at samarbejde ved at følge de regler, der var blevet opsat. Æggebakke rundbold gav ligeledes borgerne mulighed for at udvise nonverbal kommunikation, da de skulle holde øje med deres holdkammerater, hvilke bolde der blev samlet op og hvilke der manglede at blive samlet op.

Tre på stribe blev valgt, da denne aktivitet skaber mulighed for kommunikation under aktiviteten i de respektive hold. Dette kommer til udtryk ved kommunikation omkring aktiviteten og hvad der skulle ske, for at denne kunne lykkes. For eksempel kunne de lave en strategi for, hvordan de ville lægge trøjerne, for at få tre på stribe. Nonverbal kommunikation ville kunne ses, når borgeren skulle holde øje med sin holdkammerat, for at vide, hvornår det var deres tur til at gå, men samtidig også skulle holde øje med, hvor de lagde en trøje. Yderligere var aktiviteten med til at skabe rum for samarbejde, da de skulle guide hinanden under aktiviteten, hvor trøjer skulle fjernes og igen placeres. Der var ligeledes skabt rum for selvkontrol, da borgerne skulle stå og vente på, at det blev deres tur til at gå op og lægge en trøje.

Stikbold blev valgt, fordi det var en aktivitet som krævede opmærksomhed på andre, hvor på banen de andre borgere var, for både at undgå at blive skudt, men også for at kunne skyde de andre, hvilket er den sociale evne non-verbal kommunikation. Ud over dette, var der mulighed for at udvise selvkontrol, da borgerne skulle tilpasse sig fællesskabet og tage hensyn til de andre borgere ved ikke at skyde for hårdt eller skyde efter hovedet. Dette kunne også være med til at borgeren blev bevidst om egne følelser og ikke ville blive vred, hvis de blev skudt af en af de andre.

Kort stafet blev valgt for at skabe rum for samarbejde, selvkontrol og kommunikation. Da der under aktiviteten var mulighed for at borgerne skulle samarbejde om at finde de rigtige kort i den rigtige rækkefølge. Borgernes selvkontrol kunne også komme i spil, da de skulle vente på at det blev deres tur til at gå op og vende et kort, og at have selvkontrol over egne følelser hvis aktiviteten ikke gik som ønsket. Kort stafet blev ligeledes valgt for at fremme kommunikation blandt borgerne, da der var mulighed for at lave en strategi under denne aktivitet.

Streg-tag-fat stillede krav til borgernes non-verbal kommunikation, da de skulle holde øje med hvilke streger de trådte på, men også hvor de andre borgere var henne på banen. Her skulle de undgå at blive fanget, eller skulle fange de andre, hvilket ville stille krav til deres opmærksomhed på de andre borgere. Streg-tag-fat kunne også skabe mulighed blandt borgerne for at udvise selvkontrol, da de skulle tage hensyn til andre, bl.a. ved ikke at slå, når man skulle fange en anden. Selvkontrol kunne ligeledes komme til udtryk ved at der var mulighed for at blive bevidst om egne følelser ved ikke at blive vred hvis man blev fanget.

5.5 Kvalitativ forskningsmetode

For at kunne besvare undersøgelsens problemformulering som omhandler borgere med autisme og deres oplevelser af gruppeaktiviteter samt indflydelsen dette kunne have på deres sociale evner, er den kvalitative forskning valgt. Den kvalitative forskningsmetode er velegnet til at identificere og karakterisere de specifikke former for adfærd som ses under interventionen. For at indfange fortællinger og adfærd som kan gøre os, som hermeneutiske forskere, i stand til at analysere og fortolke borgernes fortællinger, blev der anvendt 3 metodiske tilgange: Observationer af borgernes adfærd under gruppeaktiviteter, Walking-interview med borgere og semi-struktureret interview med personale. Ud over disse metoder blev der ligeledes under alle observationer nedskrevet feltnoter.

5.5.1 Observation

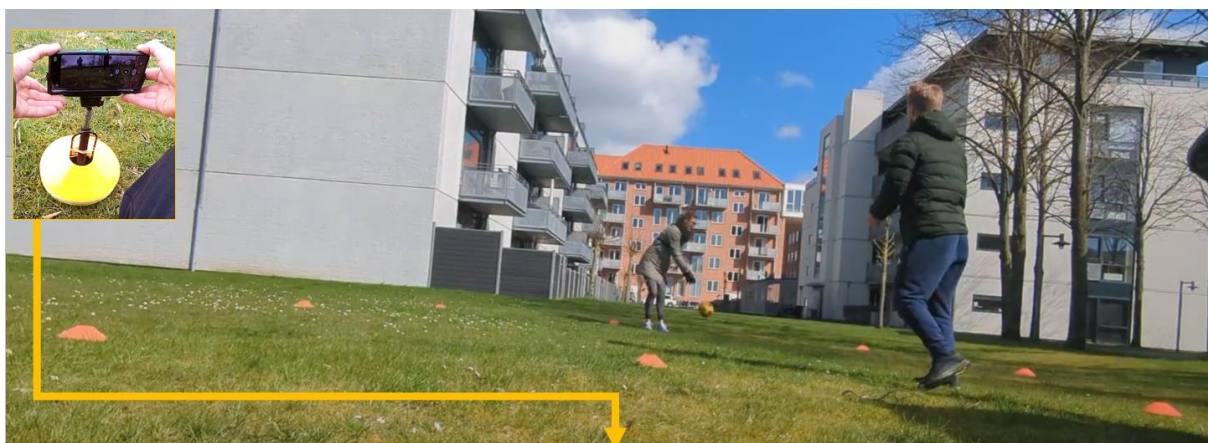
For at kunne besvare projektets problemformulering blev der anvendt observation, som relaterer sig til hvordan mennesker handler i forskellige sammenhænge (Brinkmann og Tangaard, 2015). Der findes forskellige observatør typer, alt afhængig af undersøgelses konteksten, som kan være mere eller mindre bidragende til udførsel af observation. Fire overordnede observationstyper er: *den totale deltager*, *deltager som observatør*, *observatør som deltager* og *den totale observatør*. I pågældende undersøgelse er der anvendt observationstypen *deltager som observatør*, hvilket skyldes at borgerne, på det pågældende botilbud, er informeret om projektgruppens tilstedeværelse og formål om samme. Endvidere ønskes der at etableres en tillid mellem projektgruppens medlemmer og de deltagende, hvilket blev gjort gennem interaktion og dertil nysgerrighed og en spørgende tilgang under undersøgelsens aktiviteter (Thing & Ottesen, 2015). Ligeledes deltog projektgruppens medlemmer i aktiviteterne, hvilket adskiller sig fra observatører som deltager, hvor kontakten til de observerede er kortvarig og mere formel, hvor forskerens kendskab til gruppen er overfladisk. Projektgruppens medlemmer faciliterede aktiviteterne ved at forklare, demonstrere og selv deltage i aktiviteterne. Da hver aktivitet blev foretaget to gange, startede Line med at forklare, demonstrere og deltog i aktiviteten, hvor Jonatan dermed observerede. Gangen efter blev der byttet rundt for at skabe intersubjektiv enighed. Der blev benyttet videoobservationer og feltnoter som vil blive uddybet i næste afsnit

5.5.1.1 Videoobservation

Vedkommende, som stod på sidelinjen og observerede, blev udstyret med et GoPro for at kunne indfange det meste af aktiviteten, som fandt sted under de forskellige dage under interventionen. Videooptagelserne fra førnævnte GoPro skulle danne fundament for at projektgruppens medlemmer efter endt observation kunne sammenligne det som borgerne udtrykte under aktiviteterne med det som de i realiteten gjorde. Endvidere gav videooptagelserne mulighed for at observere borgerens handlinger, mimik, samtaler med borgerne mm. Der var ligeledes placeret en mobiltelefon i en holder, bag aktiviteten, for at kunne observere borgerens samtaler tydeligere end ved brug af GoPro. Opstillingen af GoPro ses på billede 3 og placering af mobiltelefon ses på billede 4

Billede 3 viser, hvordan GoPro var placeret på gruppens medlemmer. Det var monteret med en sele, hvor GoPro sad fastspændt på brystet. Der ses ligeledes, hvor meget af omgivelserne GoProet indfanger.

Billede 4 viser, hvordan mobiltelefonen var placeret i et stativ, som stod på baglinjen og filmede hele banen. Der ses ligeledes, hvor meget af omgivelserne kameraet indfanger.

5.5.1.2 Feltnoter

Efter endt aktivitet blev der nedskrevet feltnoter fra hvert gruppemedlem. Dette blev gjort for at gruppens medlemmer kunne notere egne erfaringer med de forskellige aktiviteter, ligeledes hvordan det var at være med i aktiviteten, men også hvad der blev observeret fra sidelinjen. Der blev også noteret hvem der deltog og hvordan de deltog i aktivitet, hvem de havde interageret med, og generelt oplevelser fra aktiviteterne. I og med der var flere personer at iagttage under de forskellige dage, muliggjorde feltnoterne, at der internt i gruppen kunne deles feltnoter med hinanden og at der for så vidt muligt blev observeret på alle borgerne, som deltog i aktiviteterne. På den måde kunne projektgruppens erfaringer holdes op imod, videoobservationerne og interview.

5.5.2 Interview

Der er i nærværende projekt benyttet interview som metode, da det gør det muligt at opnå en større viden om individers livssituation, holdninger, oplevelser og egne meninger (Brinkmann & Tanggaard, 2015). Når individet begynder at lave en fortælling, kan det aldrig blive præcist det, som den enkelte oplevede i situationen, da fortælling altid vil være konstrueret i forhold til den samtaleinteraktion, som interviewet danner grundlag for. Forskeren ønsker dermed at komme så tæt på interviewpersonens oplevelser som muligt for at forstå individets situationer, begivenheder eller fænomener de har været en del af (Ibid.), hvilket blev sat i relation til projektets problemformulering. Der er i nærværende projekt blevet benyttet det semistrukturerede interview, hvor der er mulighed for afvigelse fra interviewguiden, hvilket gør at interviewguiden anses som værende mere rigid (Kvale & Brinkmann, 2009). Det semistrukturerede interview blev valgt, for at få indsigt i borgernes tanker og oplevelser af aktiviteterne, til besvarelse af problemformuleringen. Der blev under interviewet stille spørgsmål til borgernes erfaringer og oplevelser med gruppeaktiviteterne, for derigennem at kunne analysere deres svar ift. sociale evner under gruppeaktiviteter, som var: samarbejde, selvkontrol, verbal- og nonverbal kommunikation.

Eksempler på spørgsmål fra interviewet med borgerne omkring aktiviteterne generelt og hold aktiviteterne: *“Kan du fortælle om den aktivitet du bedst kunne lide?”*, *“Hvordan kan det være at du bedst kunne lide den aktivitet?”* og *“Under kort-stafet skulle man skiftes til at vende kort, var det*

nemt/svært at stå og vente på at det blev din tur?”, “Kan du uddybe hvorfor du synes det?” (Bilag 4)

Der blev ligeledes lavet et semistruktureret interview til personalet, for at få indsigt i deres opfattelse af borgerens deltagelse, og hvilken indflydelse aktiviteterne havde på deres social evner. Eksempler på spørgsmål til personalet: *“Under ståtrold og strege-tag-fat lagde du mærke til, hvordan XX havde det med, at man skulle røre hinanden på skulderen, for at fange en anden?”, “Hvordan havde XX det med at blive fanget?” og “Hvordan oplevede du at XX havde det med at stå tæt med de andre, da de var opdelt i hold fx til kort stafet?” (Bilag 5)*

5.5.2.1 Walking-Interview

For individer med ASF kan det være grænseoverskridende at have face-to-face samtaler, hvorfor der bl.a. blev benyttet Walkning-interview, hvor interviewer og den interviewede borgere går side om side, hvilket kan være mere trygt og knap så dominerende for den enkelte borgere (Marcotte, J., Grandisson, M., Milot, E. og Dupéré, S., 2022). Walking-interview foregik i borgernes velkendte omgivelser, for at skabe ro for den enkelte, hvilket kan føre til spontane samtaler og emner der kan diskuteres (Ibid.). Det er dermed fordelagtigt at benytte denne metode på baggrund af målgruppen i interventionen, da borgere med ASF kan føle sig utrygge i den sociale interaktion og kommunikation. Samtalen minder dermed mere om en hverdagssamtale, hvilket kan være med til at de interviewede kommer med oprigtige svar, og ikke bare det, de tror intervieweren ønsker at høre (Marcotte, J. et al., 2022). Walking-interview blev benyttet på deres daglige gåture fra kl. 19.00-19.30, da dette var en velkendt rute for borgerne. Der blev ligeledes udført et semistruktureret interview med en enkelt borger, da det blev vurderet, at hun godt kunne være i en face-to-face kontekst. Tabel 6 viser hvem vi deltog og hvor længe de forskellige interview varede

Tabel 6: Oversigt over varighed af interview med borger og personale (navnene er pseudonymer)

Interviewpersoner	Interview varighed
Mia	8 min og 40 sekunder
Leo	15 min og 20 sekunder
Malthe	5 min og 19 sekunder
Silas	11 min og 55 sekunder
Lucas	8 min og 31 sekunder
Ingrid (pædagog)	31 min og 48 sekunder
Tinna (pædagog)	45 min og 20 sekunder

5.6 Transskribering

Interviewene med borgerne og personalet blev alle optaget ved brug af en mikrofon, der var tilkoblet en mobiltelefon, for på den måde at kunne oversætte det sagte fra talesprog til skriftlig sprog, for at kunne benytte dette til videre analyse af den indsamlede empiri. Der er i nærværende projekt taget udgangspunkt i Kvale og Brinkmann (2009) forståelse af transskription, hvorfor ordlyde som “hmm” og “øh” blev undladt. Ligeledes blev følelsesudtryk, pauser og betoningers også undladt, hvilket var med til at sikre en mere ensartethed af transskriptionerne (Kvale og Brinkman, 2009). For at opretholde anonymitet blev borgerne og personalets navne udskiftet med fiktive navne, hvor interviewer blev noteret som Interviewer. Der blev foretaget linjeskift, når en ny person talte, og alt det sagte fra optagelsen blev nedskrevet. For at minimere mindst mulige fejl, blev transskriberingen gennemtjekket af begge gruppemedlemmer. Til sidst blev tegnsætningen placeret efter bedste overbevisning.

5.7 Etiske overvejelser

Kvalitativ forskning handler ofte om individets erfaringer og personlige liv, som kan komme til udtryk under et interview, hvilket er med til at individets erfaringer og oplevelser bliver hørt, som dermed er et etisk potentiale. Dog kan der under kvalitativ forskning opstå komplekse forhold mellem etiske potentialer og problemer, hvorfor der er forsøgt at tage højde for dette i nærværende projekt, ved at benytte Brinkmann og Tanggaards (2015) fire

tommelfingerregler for etik: *informeret samtykke, fortrolighed, konsekvenser og forskerrollen* (Brinkmann & Tanggaard, 2015).

Nærværende projektgruppe fik ved start af interventionen forklaret formålet med vores tilstedeværelse, og hvilken indflydelse borgerne deltagelse havde for projektet. Inden intervention blev der indsamlet accept iht. GDPR fra borgere og personale, om at der måtte optages lyd, interview og video i forbindelse med interventionen. Der blev ligeledes understreget, at fratrædelse kunne ske på hvilket som helst tidspunkt, hvis dette blev aktuelt.

Der blev pointeret både verbalt, men også i samtykkeerklæringen, at borgerne og personalet ville være anonyme i projektet med fiktive navne, hvilket kan relateres til fortrolighed.

I henhold til reglen om konsekvenser er det vigtigt at forskeren overvejer, hvorledes det undersøgte kan benyttes af forskellige lovgivere og interessenter. Ligeledes kan der opstå konsekvenser som følge af forskerens tilstedeværelse under en interview situation, hvorved dette muligvis kan medføre manipulation af den interviewede (Ibid). Under nærværende undersøgelse blev denne tommelfingerregel forsøgt håndhævet, ved at der hele tiden blev vurderet mulige konsekvenser som følge af empiriindsamling og fremstilling heraf.

Det er til slut vigtigt at overveje forskerens egne værdimæssige fordomme og holdninger, som kan have en indflydelse på projektets resultater, hvorfor det skal beskrives hvordan dette kan have haft en påvirkning undervejs i forskningsprocessen. Da nærværende projektgruppe er gået hermeneutisk til værks, er forforståelse og fordomme vigtige elementer at forholde sig til og være opmærksomme på, for at opnå en horisontsammensmeltning med det observerede. Ved at få indsigt i borgernes fortællinger og at være lyttende og interesseret, kombineret med vores fordomme som forskere, vil det bidrage til en dybere forståelse af forskningsfeltet.

4.8 Analysemetode

I nærværende undersøgelse blev der benyttet tematisk analyse som fremlagt af Braun og Clark i deres framework (2006). Tematisk analyse blev valgt på baggrunden om at projektets problemformulering er inspireret af det hermeneutiske ståsted, hvor det ønskes at undersøge gruppeaktiviteter blandt borgere med ASF og hvorledes disse aktiviteter havde en indflydelse på deres sociale evner og vil dermed forholde os nysgerrigt netop til borgernes perspektiv på dette fænomen ud fra en deduktiv tilgang. Til at belyse dette vurderes den tematiske analyse fordelagtig. Når der udarbejdes en tematisk analyse, er der overordnet seks faser, som følges kronologisk og medvirker til, at der kan dannes overblik over interessante hændelser i empirien, i

form af koder. Til koderne blev der tilknyttet beskrivende overskrifter for at forskeren senere er i stand til at kunne kondensere koderne og sortere dem under nogle overordnede temaer (Braun, V. & Clarke, V. 2006). Med udgangspunkt i den kvalitative forskningsmetode og deduktive tilgang, som er valgt til denne undersøgelse, kan den tematiske analyse medvirke til at der kan fokuseres detaljeret på borgernes forskellige personlige fortællinger, hvorfor vi bliver i stand til at forholde os til de forskellige nuancer i deres fortællinger. Det bevirker bedst mulige forudsætninger for det kan dannes en fortolkning af borgernes oplevelser under interventionen (Ibid.).

4.8.1 Første fase data - familiarisering

Det første trin i den tematiske analyse fandt sted i processen familiarisering med den indsamlede empiri, hvor der blev fokuseret på de enkelte data indsamlet under observationerne og interviews. I denne fase skete familiariseringen enkeltvis blandt gruppemedlemmerne, hvilket skabte bedre forudsætning for et overblik over den data som hvert enkelte gruppemedlem havde indsamlet. Det er ligeledes under dette første trin i den tematiske analyse transskriptionen fandt sted. Under transskriptionen blev enkelt gruppemedlem mere bekendt med empirien, hvilket medførte en bedre forståelse for den indsamlede empiri. Empirien blev organiseret ved hjælp af programmet Nvivo, som er et kvantitativt analyseværktøj. Brugen af Nvivo gav nærværende projektgruppe et bedre overblik for den specifikke borger, som efterfølgende kunne forenkle de næste trin i den tematiske analyse og dermed kodningsfasen.

4.8.2 Anden fase - Initierende Kodning

Det andet trin i den tematiske analyse bestod af den første kodning, hvor lokalisering for elementer, i den indsamlede empiri blev identificeret. Disse koder blev udvalgt ud fra, hvad der synes særligt interessant for at kunne få indsigt i borgernes adfærd og fortællinger under interventionen. Der blev dannet overblik over disse koder, ved at hver enkelt kode blev navngivet som kunne beskrive hændelsen/oplevelsen i empirien. Trinnet for den initierende kodning blev først udført enkeltvis, hvilket kunne bidrage til at den indsamlede empiri på bedst muligvis gav indsigt i borgernes fortællinger ud fra vores egne forforståelse og for at der ikke gik interessante perspektiver tabt under kodningen. Koderne blev herefter gennemgået i fællesskab. Afslutningsvis bidrog dette til at der blev fundet 132 koder i denne fase.

4.8.3 Tredje fase - Første tematisering

Det tredje trin i den tematiske analyse omhandler kondensering af de indledende koder, hvor der blev arbejdet ud fra perspektivet om at finde sammenhænge, det gav projektgruppen mulighed for at etablere meningsfyldte temaer for den indsamlede empiri. Der blev ligeledes arbejdet individuelt med at finde temaer i denne fase, hvorefter disse temaer blev diskuteret i fællesskab og derefter samlet i mapper i Nvivo. Dette var den indledende tematisering, hvorefter det gav muligheden for at revurdere temaerne. Denne første tematisering udmøntede sig i 10 kondenserede koder, som kunne anvendes i det videre arbejde med etablering af temaer.

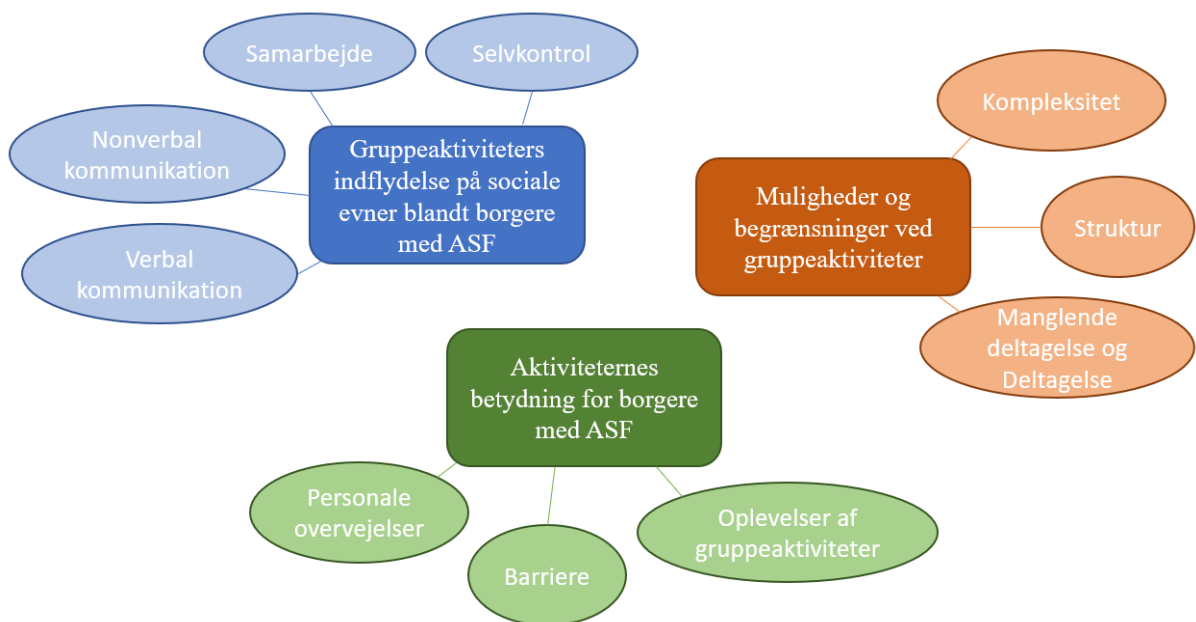
4.8.4 Fjerde fase - Evaluering af temaer

Det fjerde trin i den tematiske analyse er der mulighed for yderligere at kondensere de fundne koderne i empirien. De 9 fundne temaer blev diskuteret blandt projektgruppens medlemmer, hvilket blev gjort for at skabe klare rammer for, hvorvidt om der eksisterede eventuelle ligheder, som kunne medvirke til at der kunne skabes yderligere kondenserede temaer. Under denne fase blev projektets problemformulerings specifikke temaer fremtrædende. Processen med evaluering med temaerne kulminerede i at der blev udvalgt de mest relevante temaer, hvilket medførte et endeligt antal af 3 temaer.

4.8.5 Femte fase - Endegyldige temaer med definition og navngivelse

- Muligheder og begrænsninger ved gruppeaktiviteter
 - Dette tema beskriver, hvilken påvirkning gruppeaktiviteter har haft af betydning for borgernes deltagelse under interventionen.
- Gruppeaktiviteters indflydelse på sociale evner
 - Dette tema handler om samarbejde, selvkontrol, verbal- og nonverbal kommunikation som fandt sted under aktiviteterne. Samarbejde blev oplevet gennem borgernes adfærd og udtalelser for, hvorvidt om de hjalp hinanden, fulgte regler eller værdsatte deres holdkammeraters under interventions gruppeaktiviteter. Selvkontrol kunne komme til udtryk ved at de ventede på tur, tilpassede sig fællesskabet eller viste hensyn til de andre borgere under grupperaktiviteterne. Og til sidst den verbale eller nonverbale kommunikation, som blev set ved borgernes opmærksomhed på andre, øjenkant eller hvorvidt om de kunne holde en samtale om de aktiviteter som blev foretaget.
- Aktiviteternes betydning for borgere med ASF

- Dette tema beskriver adfærd og handling som blev observeret under aktiviteterne og ud fra borgerens egne udtalelser, hvilket både kan relatere sig til barriere eller mere generelle syn på det at lave aktiviteter sammen med andre. Ligeledes omhandler det specifikt fortællinger og adfærd under gruppeaktiviteterne, som ikke nødvendigvis relaterer sig til de sociale evner. Under dette tema blev der ligeledes lokaliseret personalet og deres perspektiv, hvilket kunne komme til udtryk på baggrund af deres kendskab og deres kompetencer.

Figur 5: oversigt over det tematiske map som er blevet udformet gennem den tematiske analyse. De midterste mørke figure repræsenterer de overordnede temaer og figurerne med de svage farver repræsenterer under temaerne.

4.9 Metodekritik

4.9.1 Interview

Nærværende projektgruppe valgte at benytte walking-interview hvilket gjorde at interviewet kom til at foregå udenfor på en gåtur. Det kunne til tider være svært at høre den enkelte borgers fortælling grundet meget vind på turen og omgivende støj. Nærværende projektgruppe forsøgte at mindske så meget støj som muligt, ved at benytte en mikrofon med en vindhætte på, som var placeret i interviewerens jakke. Den mikrofon der blev benyttet var en Boya-BY-M1 med et jackstik, som kunne tilsluttes en mobiltelefon. I de tilfælde hvor det

var utydeligt at høre borgernes fortælling, grundet vind eller støj, blev denne empiri ikke medtaget i projektets videre analyse, hvilket muligvis har ført til tab af relevante fortællinger og oplevelser fra borgeren. Idet at borgere med ASF har svært ved at holde øjenkontakt jf. afsnit 4.1 var det fordelagtigt at gøre brug af walking-interview, for derigennem at minimere den øjenkontakt som kunne finde sted under ved brug af et semistruktureret interview. Interviews blev ligeledes udført i vante omgivelser, som en del af borgernes daglige aften gåtur, hvor der specifikt blev gået ruten som blev foretaget under interventionen. Dette kunne have hjulpet borgerne med gestik til forklaring af aktiviteterne og muligvis også oplevelserne af samme, da omgivelserne kunne bidrage til at de bedre kunne huske aktiviteterne (Marcotte, J. et al., 2022). Selvom ruten var forudbestemt af interviewer, var det dog stadig muligt at forlænge eller afvige fra denne, hvis miljøet skabte forstyrrelser eller muligheder for spørgsmål, hvilket også kan være en fordel, når der laves interview med denne målgruppe. Under interviewene var det vanskeligt at finde en balance mellem den seriøse, engagerede medlytter eller neutrale interviewer og den vikar- eller idrætsfaglige rolle, som borgerne havde placeret os i. Denne rolle tildeling var forventelig grundet den kontekst vi var sammen med borgerne i, enten på bostedet eller ude til aktiviteter. Under analysen var vi bevidste om hvilken indflydelse disse roller havde for interviewene og derigennem kunne have på deres videre besvarelser.

Der kan eksistere en magt ulighed i interview seancen med borgerne i og med interviewer, styrede samtalen og dagsordenen, hvilket kan være svært under interview med borgere med ASF. Dette skyldes eksempelvis at borgere med ASF have svært ved at udtrykke sig verbalt og ligeledes kan finde længere samtaler, som ikke omhandler deres interesser, uinteressante jf. afsnit 4.1. Dermed kan det være svært at have fået alle perspektiver og refleksioner med fra den enkelte, når der samtidig skulle forsøges at opretholde åbenhed og nysgerrighed gennem interviewet. Derfor blev der også udført semistrukturerede interviews med to pædagoger på botilbuddet, som havde deltaget i aktiviteterne sammen med borgerne (Cuesta-Gómez et al., 2022). Det semistrukturerede interview blev valgt her grundet den åbne tilgang, hvor der er mulighed for grundigt at komme omkring en oplevelse eller problemstilling, hvortil der kan optræde interessante aspekter, som interviewer ikke i første instans havde forudset og dermed kunne benyttes til at relatere til borgerne fortællinger og oplevelser. Hermed ses det som en styrke at have indsigt fra både pædagog og borger. Endvidere kan det ses som en styrke at interviewe pædagogerne og holde det op i mod borgernes fortællinger, for at kunne vurdere hvorvidt om der er afvigelse mellem udtalelserne.

4.9.2 Observation

Nærværende projektgruppe valgte at bruge et GoPro, som var fastmonteret på observatøren. En ulempe ved at bruge dette, var at der var stor afstand til borgerne, hvorfor det kunne være svært at se deres ansigtsudtryk under nogle af aktiviteterne. Ligeledes var det aktiviteter hvor borgerne bevægede sig meget rundt, hvorfor nogle af dem kom til at stå med ryggen til kameraet. Dog havde nærværende projektgruppe opstillet et ekstra kamera, på modsatte side af observatøren, for at indfange det data som GoPro'et ikke kunne få med, hvormed flere af problemstillingerne kunne imødekommes.

For at sikre borgernes rettigheder som informanter, blev de fortalt at det kun var projektgruppens medlemmer som ville se videooptagelserne og høre deres udlægninger i interviewene. Dette var med til at styrke og understøtte tillidsforholdet, hvilket kan siges var etableret gennem vores roller som deltagende observatører under interventionen. Dog kan det ikke afvises at borgerne var bevidste om at der blev filmet og dette selvfølgelig kunne have haft en påvirkning på deres adfærd under interventionen. Ved foregående semester blev der ligeledes faciliteter en intervention på bostedet, hvor der også blev benyttet GoPro, hvorfor borgerne på forhånd var bekendte med at blive filmet. Ved at de på forhånd har haft tryghed med at blive filmet, kan det have medvirket til at det var genkendeligt for dem og dermed mere trygt.

4.9.3 Gyldighed

Nærværende projektgruppe har forsøgt at sikre gyldighed af analysen ved at gøre brug af metodetriangulering, i form af observationer og interview. Dette blev gjort for at finde de forskellige aspekter, der blev fundet i analysen, hvilket kan være med til at styrke interventionen, ved at sammenligne de forskellige aspekter med hinanden. Derfor blev der spurgt ind til borgerens tanker omkring deltagelse i et nyt bevægelsestiltag, personalets opfattelse af borgernes deltagelse, samtidig med at der blev observeret borgernes adfærd under aktiviteterne. Det har medført en tolkning af det sagte og det gjorte, hvorfor der kan være tale om gyldighedsprincippet. Borgernes evner til at reflektere og udtale sig om interventionen, samt vores rolle som interviewer og den påvirkning på interview seancen, kan siges at have en indflydelse på validiteten af denne empiri. Dermed blev der først at inkludere denne viden og dermed bearbejde empirien med forbehold i analysen. Det gjorde sig gældende hvis vi var i tvivl om intentionen og dermed oprigtigheden af det sagte, samt, hvis vi vurderede der kunne foreligge mulighed for ledende spørgsmål fra vores side som

interviewer. Endvidere blev der under interviewet forsøgt at gøre brug af omhyggelig udspørgning iht. betydningen af det, som blev sagt, og derefter kontinuerlig udførelse af kontrol for den indhentede information som dermed kan siges at have skabt gyldighed i det udtalte.

4.9.4 Pålidelighed

Pålidelighed handler om hvorvidt undersøgelsens metode er konsistente ift. at kunne indfange ensartede resultater, eller hvorvidt om der kan måles på det undersøgte på en ensartet måde (Kvale og Brinkmann, 2015). Ved brug af interviewmetoden, passer denne formulering ikke, grundet at samtalen ikke kan reproducere og ligeledes at intervieweren ikke kan være konsistent med sig selv (Fog, 1994). Endvidere påpeger Fog (1994) at de interviewede ikke vil være de samme mennesker efter endt samtale, da samtalen kan medføre en forandring hos den enkelte (Fog, J., 1994). Ud fra denne antagelse vil nærværende undersøgelses, interviews og observationer ikke kunne reproducere, med samme resultat. Dette kan sættes i relation til vores videnskabsteoretiske ståsted i hermeneutikken, hvor individet vil have fået en ny forforståelse, hvorfor der muligvis vil komme et nyt syn på de stillede spørgsmål. Dog kan det siges, at det er vigtigt i interviewforskning at være konsistent med sig selv, som menneske under interviewene, da interview er en personlig samtale. Ved at intervieweren eksplicitere fordomme og følelser, som kan siges at være styrende for valg og handlemåder, får læseren mulighed for at bedømme materialets pålidelighed (Ibid.).

Nærværende projektgruppe var opmærksomme på at transskribere det sagte til skriftsprog, med fokus på at fastholde borgernes oplevelser og holdninger gennem transskriberingen, hvilket var med til at styrke pålideligheden. Ligeledes var der kun en af gruppemedlemmerne der transskribere interviewene, hvilket har gjort at interviewene er blevet transskriberet på samme vis, ud fra den opstillede transkriptions procedure, hvilket kan styrke pålideligheden. Yderligere har projektgruppen forsøgt at skabe pålidelighed ved at skabe gennemsigtighed i projektet.

4.9.6 Gennemsigtighed

Gennemsigtighed i kvalitativ forskning kan beskrives som præcis præsentation af fremgangsmåder og grundantagelser, hvilket kan give læseren mulighed for at vurdere fornuften af resultaterne (Brinkmann og Tanggaard, 2015). Nærværende projektgruppe har forklaret og præsenteret de metodiske overvejelser, der ligger til grund for interventionen, og

hvordan metoden er blevet udført. Der er yderligere forsøgt at skabe gennemsigtighed ved at vedlægge bilag som indeholder interview- og observationsguide, feltnoter samt transskriptioner. Dette er med til at gøre det muligt for læseren at få en dybere indsigt i udførte interviews, hvilket kan være med til at give en bedre forståelse for, hvorfor nærværende projektgruppe er kommet frem til dette resultat. Derudover er der forsøgt at skabe gennemsigtighed ved at udforme afsnittet om metodekritik, hvor der blev præsenteret elementer, som kan have været med til at styrke og svække projektets resultater.

4.9.7 Generaliserbarhed

I henhold til at vælge casestudiet som det aktuelle studiedesign, har dette en effekt på undersøgelsens generaliserbarhed. Når der er tale om generaliserbarhed refereres der til, undersøgelsen og hvorvidt dens resultater er overførbare til en anden eller andre kontekster som er sammenlignelige med konteksten der undersøges (Kvale og Brinkmann, 2015). I dette afsnit behandles studiedesignet i relations til dets generaliserbarhed.

Casestudiet som studiedesign bliver ofte kritiseret iht. dets generaliserbarhed i andre kontekster (Flyvbjerg, 2010). Bent Flyvbjerg (2010) er dog fortalende for at denne opfattelse skal betragtes som en misforståelse, dette skyldes at ved anvendelse af eksempler skabes der mulighed for at kunne generalisere til andre populationer og for den sags skyld ligeledes kontekster. Hertil kan der introduceres begrebet om analytisk generalisering, hvor der gennem en systematisk fremlæggelse af undersøgelses kontekst og fortolkning af indsamlet empiri, kan generalisere til andre kontekster. Dog beskriver Kvale (2008) at en analytisk generalisering kun kan finde sted, ved omhyggeligt overvejede bedømmelser af i hvilket udstræk, som resultaterne fundet i en undersøgelse, kan anvendes i andre sammenlignelige kontekster, hvilket bliver baseret på idiosynkratiske og fælles egenskaber som gør sig gældende i disse situationer. Dermed bygger en analytisk generalisering på logiske og eksplicitte antagelse, hvortil resultaterne kan evalueres i kraft af dets relevans, beskrivelses precision, detaljeniveau og intersubjektiv enighed (Roald, T. og Kjøppe, S., 2008). For nærværende undersøgelse vil dette betyde at dets flere idiosynkratiske egenskaber som botilbuds kontekster har tilfælles, som fremlagt i case konteksten, desto mere ville det være muligt at foretage en analytisk generalisering. Dermed vurderes der, at der kun i et begrænset omfang kan skabes en generalisering på denne betragtning. Dog Fremhæver Kvale endvidere at analytisk generalisering kan anses som værende en mulighed i interviewundersøgelser,

hvorved at analyseresultaterne kan blive vejledende for andre kontekster hvori samme resultater kan opstå eller finde sted (Kvale, 1997). Med udgangspunkt i denne antagelse kan resultaterne for undersøgelse anskues at være vejledende for andre sammenlignelige kontekster.

6.0 Resultat og diskussion

I de kommende afsnit vil resultaterne, der er fundet gennem observationer og interviews, blive præsenteret og uddybet. Dertil fremhæves de mest prominente fund fra den tematiske analyse og disse vil herefter blive diskuteret iht. hvilke årsager, der kan ligge til grund for borgernes holdninger og adfærd under de aktuelle gruppeaktiviteter, som blev faciliteret under interventionen. Første afsnit vil berøre hvilken indflydelse gruppeaktiviteterne havde på sociale evner blandt borgere med ASF, for hvorvidt gruppeaktiviteter kan skabe rammer for at udvise en af de fire sociale evner, som er fokus for nærværende undersøgelse: Verbal- og nonverbal kommunikation, samarbejde og selvkontrol. Andet afsnit vil omhandle hvilke muligheder og begrænsninger, der blev fundet ved at deltage i gruppeaktiviteterne for borgere med ASF. Dernæst diskuteres, hvilke implikationer aktiviteterne generelt har og dertil betydning de har for borgere med ASF under de aktuelle aktiviteter.

6.1 Gruppeaktiviteters indflydelse på sociale evner blandt borgere med ASF

Silas havde under intervention en ynglings aktivitet, hvortil han udtrykker at:

I: Ja, kan du fortælle om en af de her aktiviteter som du synes har været sjovest

Silas: Det var det med kortene

I: Hvad var det der gjorde det sjovt

Silas: Det var at man brugte sit hoved (Bilag 8, Linje 153-156)

Til kort stafetaktiviteten var formålet at skabe kommunikation blandt deltagerne og dermed fremme samarbejde ved eksempelvis at planlægge en strategi for spillet. Dog udtaler Silas følgende om aktiviteten:

I: Ja, hvordan brugte du så hovedet, til ligesom det her med kortspil

Silas: Jeg huskede jo hvor de forskellige lå

I: Ja, havde du så lavet en eller anden form for taktik

Silas: Ja, jeg brugte udelukkelsesmetoden (Bilag 8, Linje 157-160)

Hertil kan det tolkes, at Silas' strategi ikke nødvendigvis involverede de andre medlemmer på hans hold, grundet han havde lavet sin egen strategi. Denne holdning afspejles ligeledes i hans ytringer om det at være på hold med eksempelvis Leo under kortstafetten:

I: Hvordan var det at være på hold Leo, eller ja bare generelt det her med at være på hold med andre

Silas: Det har været fint

I: Og nu du siger fint, kan du sige lidt mere om det her med at samarbejde med andre

Silas: Det at samarbejde med andre, det havde jeg det også fint med

I: Så du har det okay med at være på hold med mange af de andre der også er her

Silas: Ja (Bilag 8, Linje 189-195)

Silas udtrykker ikke specifikt, hvordan han oplever det at være på hold, men nærmere at han er relativ indifferent, hvilket kan relateres til at han allerede havde en plan for, hvordan han ville løse opgaven efter sin egen overbevisning. Denne antagelse kan ligeledes bakes op af følgende observation: *“Leo bliver ved med at sige at han har taget kortene fra højre, men Silas lytter ikke og vender de samme kort. Leo prøver at lave en strategi, men invitere ikke Silas til at snakke om den (Bilag 13, Linje 1486-1487)”*. Endvidere kan der argumenteres for, at der blandt holdets medlemmer i situationen ikke var en god kommunikation, men der blev lagt op til at lave en strategi, hvilket dog ikke udmøntede sig til en reel plan. Det blev observeret efterfølgende: *“Leo siger til Silas “jeg har taget dem over til højre”, men Silas står med ryggen til så han registrere det ikke, men kigger over på Leo efterfølgende, men Leo gentager det ikke (Bilag 13, Linje 1499-1500)”*. Pædagogen Ingrid udtaler sig også om episoden og forholder sig til kommunikationen blandt borgerne i et interview:

I: Hvordan er din opfattelse i det her med, om de snakker sammen under aktiviteten, når det ligesom har været opdelt?

Ingrid (Pædagog): Altså jeg synes den har været meget begrænset. Altså så har det været sådan, der har ikke været så meget snak. Jeg tror den dag de lavede det med kortene, Silas og Leo sådan jeg tror de kommunikerede lidt, men det var ikke så meget. (Bilag 11, Linje 642-646)

Selvom formålet med aktiviteten var at skabe kommunikation blandt borgerne, kan det tolkes ud fra ovenstående, at det ikke umiddelbart har været udbyttet hos den enkelte, hvilket taler ind i en af de prominente barrierer, som borgere med ASF har: netop mangel på kommunikative egenskaber (Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012). Foruden den kommunikative evne, blev der ligeledes fokuseret på selvkontrol under holdaktiviteterne, som eksempelvis kort stafetten. Med udgangspunkt i selvkontrols evnen udspillede der sig en optrapning til en konflikt, ved at hverken Silas eller Leo formår at kommunikerede effektivt til hinanden. Dog løste de stadig opgaven sammen, hvorved de foreviste visse evner indenfor selvkontrol (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021).

Leo bliver spurgt ind til hans opfattelse af samarbejde og det at vente på ens tur

I: Når, det er vi glade for at høre. Men hvordan har du det så med at arbejde sammen som hold?

Leo: Jo, det har jeg det faktisk egentligt godt med

I: Hvordan synes du det fungerede det her med at i skulle stå og vente på hinanden

Leo: Ja okay, nogle gange kunne det godt være lidt træls at skulle stå og vente

I: Ja, hvorfor?

Leo: Jamen, det ved jeg ikke, så kunne man godt miste tålmodigheden lidt, og Silas var altså rimelig hurtig til at komme tilbage når han ikke havde fundet kortet, og så sagde han til mig at jeg skulle til at afsted, det gad jeg ikke bruge tid og energi på, for det tager bare den tid det tager, der kunne jeg godt blive lidt irriteret, men altså ellers gik det fint nok. (Bilag 9, Linje 336-344)

Ud fra citatet kan det tolkes, at aktiviteten har sat krav til Leos selvkontrol i form af, at han skulle vente på sin tur (Silveira-Zaldivar, T. et al (2020), hvilket var lidt af en udfordring for ham. Dog var Leo bevidst om sine følelser og anerkendte, at det var svært. Han reflekterede over det under aktiviteten, og holdt igen, hvorfor han ventede på, at Silas kom tilbage. Yderligere havde Leo kontrol over egne følelser (Ibid.), hvormed han ikke blev vred over, at Silas havde travlt med at Leo skulle op og vende et kort, men tog det i eget tempo.

Pædagogen Tinna udtaler sig ligeledes om evnen til at vente på ens tur i et interview:

Tinna (Pædagog): "(...)Silas lå jeg mærke til at han begyndte at rykke tættere og tættere på. Så det er svært det her med at vente, men man kan se at han prøver at lægge bånd på sig selv om det ikke helt lykkes, så prøver han. Så man kan sige i den forstand kan det være en god øvelse det der med at vente, men jeg kan have nogle bekymringer for hvis der havde været flere borgere med. Fordi man kan sige, når Silas og Jonatan er på hold sammen. Jamen, så er Jonatan trods alt den der har det kognitive overskud og ligesom kan give sig socialt. Det er ikke alle Vores borgere der kan, så der kunne godt være grobund for nogle konflikter. Hvis hvis man havde været 5 på hvert hold (Bilag 12, Linje 1064-1071)"

Ud fra dette kan det tolkes, at Silas ikke er god til at give sig socialt, hvilket især kunne være present under de aktiviteter, hvor han var på hold med andre. Dog blev der i andre aktiviteter som strege-tag-fat og stikbold set, at Silas udviste stort socialt overskud ved at tage hensyn til andre. Dette ses blandt andet i følgende observationer: *"Silas får fat i bolden, og vender sig mod Mathias der står lige bag ham, men han vender sig så om og skyder Jonatan i stedet for.* (Bilag 13 , Linje 1654-1655)

Da Silas skyder Mathias, kaster han ikke lige så hårdt, for at Mathias kan gribe den, han kaster efter Mathias hænder, hvor da han kastede efter Jonatan gik han efter at ramme hans ene ben (Bilag 13, Linje 1688-1689)" og under strege-tag-fat: *"Da Mia er fanger starter Silas med at springe hurtigt rundt mellem linjerne for at undgå at blive fanget. Han sætter dog tempoet længere og længere ned desto længere tid Mia er fanget og ender til sidst også med at blive fanget af Mia (Bilag 14, Linje 1967-1969)".* Øvelserne, der blev udført i disse to eksempler, kan dermed tolkes som at skabe mulighed for Silas at udøve eller vise hensyn og derigennem selvkontrol, hvor han forsøger at tilpasse sig fællesskabet (Silveira-Zaldivar, T.,

et al., 2021). Pædagogen Tinna havde ligeledes reflekteret over dette under stikbold, hvor flere af borgerne tog hensyn, hvilket hun uddyber i et interview:

Tinna (Pædagog): “(...) *Qua deres udviklingsforstyrrelse så burde de jo ikke kunne aflæse det. Men der er i hvert fald et eller andet der gør det, fordi jeg lå også mærke til, at hver gang Mathias han havde en bold og så skulle kaste efter nogen, så stod de ellers så stille, altså det skulle vi også. Vi skulle også stå stille, men de altså, jeg synes næsten de gav ham en chance faktisk. Og jeg tænker at det må, det må simpelthen være noget tillært omkring det her. Det er præmissen vi sammen på (Bilag 12, Linje 1431-1436)*”

Et andet eksempel er ståtrold, hvor Lucas ligeledes udviste hensyn til Mathias, hvilket ses i følgende observation: “*Lucas står og venter, selvom han egentlig godt kunne fange Mathias. Men han giver ham muligheden for at befri Jonatan og Janne.*” (Bilag 13, Linje 1584-1585).

Ud fra disse observationer og citat kan det tolkes, at det at interagere i fællesskaber kan have haft en indflydelse på borgernes selvkontrol, fordi flere af dem udviste hensyn til eksempelvis Mathias, som ikke er på samme kognitionsniveau som de andre. Indenfor forskningen er det vist, at der i en yogakontekst kan tillæres kopierings-/imitationsegenskaber fra facilitatoren og andre deltagere blandt børn med ASF (5-13-årige) (Kaur, M. og Bhat, A., 2019), hvilket kan appliceres på denne kontekst. Det, at pædagogerne eller projektgruppens medlemmer har vist hensyn til Mathias under aktiviteterne, kan have medført denne kopierings-/imitationsadfærd, hvorved dette kan have styrket deres selvkontrol i form af, at de har tilpasset sig fællesskabet og har taget hensyn til andre deltagere under aktiviteterne (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Foruden pædagogernes og projektgruppens indflydelse kan det ikke afvises, at selve aktiviteterne ståtrold, stikbold og streg-tag-fat kan have medført en udvikling af borgernes sociale evner indenfor selvkontrol og den nonverbale kommunikation, hvilket kan ses hos Lucas og hans adfærd om ikke at fange Mathias. Lucas ventede på, at Mathias befriede de andre deltagere under streg-tag-fat, så aktiviteten kunne fortsætte, hvilket kan relateres til fællesleg, hvor deltagerne er fælles om at holde legen i gang (Saugstad, T. 2017). Ud fra denne antagelse kan det tolkes, at Lucas viste hensyn til Mathias, men på baggrunden om at legen ville ophøre, hvis han fangede Mathias, hvilket er et tegn på nonverbal kommunikation og at Lucas var opmærksom på alle deltagerne i legen (Jurevičienė, M. et al., 2018). Borgere med ASF lider dog af forringet forestillingsevne, hvilket også kan beskrive Lucas og hans adfærd under streg-tag-fat (Bentholt, 2013). I og

med Lucas agerede fanger og det var ham, som skulle fange de andre deltagere, kan det tolkes at han ikke havde forestillingsevnen til at være i en situation, hvor alle deltagerne var fanget. Med udgangspunkt i denne antagelse, kan det argumenteres for, at han valgte at give Mathias muligheden for at befri de andre deltagere, så han stadig kunne agere fanger i en kontekst, som for ham dermed virkede mere forudsigelig end, hvis alle var fanget og aktiviteten dermed ophørt.

6.2 Muligheder og begrænsninger ved gruppeaktiviteter

Det har svinget meget hvem og hvor mange, der har deltaget til de forskellige interventionsgange. Malthe er en af dem, der har været med 6 ud af 7 gange. Dog har han ikke deltaget aktivt i aktiviteterne, men har været fysisk til stede, hvilket ses i følgende feltnoter: *“Malthe var klar på at skulle deltage, han havde meget fokus på sin telefon. Da vi ankommer til aktiviteten, trækker han sig, og han ytrer at han ikke har lyst til at være med. Han går længere væk fra aktiviteten og står og kigger på sin telefon” (Bilag 14, Linje 1783-1785). “Da vi skal lave tre på striben, spørger Line, Malthe, om han ikke vil være med. Han er lidt tøvende, men svarer at det vil han ikke fordi han kun kan finde ud af det på papir. Men han står og kigger nysgerrigt på det” (Bilag 14, Linje 1894-1896).* Og følgende videoobservation: *“Malthe går tæt på banen i kort stafet og begynder at filme de andre” (Bilag 13, Linje 1666).* Ud fra ovenstående feltnoter og videoobservation, kan det tolkes, at Malthe har været fysisk inkluderet. Fysisk inklusion omhandler, at individet er fysisk til stede og individets optagelse i et fællesskab (Qvortrup, L. 2012), hvorfor Malthe muligvis vil opleve en følelse af fysisk inklusion, da han har taget et aktivt valg om at tage med ned og kigge på aktiviteterne gang for gang. Dog vil han muligvis ikke føle sig socialt inkluderet, da han ikke deltager i fællesaktiviteterne, og dermed ikke interagerer med andre (Ibid.). Et andet eksempel på, at en borger har følt sig fysisk inkluderet, blev observeret hos Lucas under aktiviteterne strege-tag-fat og tre på striben: *“Da vi kommer frem til aktivitetsstedet, har Lucas ikke lyst til at være med, men vil gerne bare stå og kigge på” (Bilag 14, Linje 1883-1884).* Lucas forklare senere i et interview, hvorfor han ikke var med til aktiviteterne:

I: Da vi var nede ved svømmehallen, der var du ikke med til strege-tag-fat eller tre på striben, hvordan kan det være?

Lucas: Jeg havde ikke lige lyst.

I: Det er selvfølgelig okay, men du ville gerne med hen til aktiviteterne alligevel, sammen med os andre?

Lucas: Ja, ja man må jo gerne komme med ned og kigge. (Bilag 10, Linje 462-467)

Dog kan der diskuteres, hvorvidt Malthe og Lucas vil føle sig psykisk inkluderet, da det handler om individets egen oplevelse af at være inkluderet (Ibid.), hvilket Malthe kommentere på under interviewet, hvor han bliver spurgt ind til, hvad han syntes var det sjoveste:

I: Nu har du set de her aktiviteter, du har været med hver gang med nede og kigge, hvilke aktiviteter synes du der var sjovest at kigge på?

Malthe: Jeg ved ikke hvad jeg synes var sjovest, bare jeg så I gjorde det (Bilag 6, Linje 2-4)

Ud fra citaterne kan det tolkes, at Malthe og Lucas har lagt en værdi i at have iagttaget os andre og at de har kunnet stå og kigge på os, mens der blev udført aktiviteter. Dette kan være et tegn på, at Malthe og Lucas har følt sig psykisk inkluderet under aktiviteterne (Qvortrup, L. 2012). Ud fra ovenstående kan det yderligere tolkes, at Malthe er blevet mere nysgerrig på aktiviteterne undervejs i interventionen, da han begyndte at deltage mere i aktiviteten, dog ved at stå på sidelinjen og ikke i selve aktiviteten. Da at vi havde udført aktiviteterne to gange, og at Malthe hver gang var med nede ved aktiviteterne og observerede, hvordan de blev udført, og så hvad aktiviteten gik ud på, kan have været med til at skabe noget genkendeligt for ham, hvorfor han måske ville have deltaget i en af aktiviteterne, hvis vi havde haft en længere intervention. Dette kan relateres til hans oplevelse af tryk (Laxman, K. 2022; Garcia-gomez et al., 2014). Dette bakkes ligeledes op af et interview med pædagogen Tinna, hvor hun forholder sig til Malthes deltagelse eller mangel på samme: “(...) Jeg er ikke helt kommet frem til, hvad det kunne være. Andet end at det bliver mere og mere kendt, og man kan sige at hvis I havde haft 10 gange mere, så kan det godt være at han var kommet med på et tidspunkt”. (Bilag 12, Linje 1351-1353)

Aktiviteterne i interventionen blev valgt for at facilitere fire sociale evner hos borgerne, da det er noget, individer med ASF ofte har svært ved. Selvom Malthe ikke var deltagende i aktiviteterne, men stod på sidelinjen, blev der observeret tegn på sociale evner, blandt andet nonverbal og verbal kommunikation samt selvkontrol hos ham, hvor det blev observeret:

“Malthe deltager i forklaringen, han peger de steder man ikke må gå, og forklare at man skal holde sig inden for stregerne, men vælger alligevel ikke at deltage i aktiviteten” (Bilag 13, Linje 1624-1625). Da Malthe valgte at deltage i samtalen om aktiviteten ved at komme med kommentarer, der var relateret til hans spilforståelse af aktiviteten. Dette er et tegn på kommunikation, da han både tog del i samtalen omkring aktiviteten, og dermed holdte fokus på samtalens indhold om reglerne for aktiviteten (Jureviičine, M. et al. 2012). Selvom Malthe ikke deltog i aktiviteterne, var aktiviteterne alligevel været med til at facilitere kommunikation, dog ikke borgerne imellem, men mellem projektgruppen og ham. Dette fund kan relateres til forskning som fandt forbedring i kommunikation blandt instruktører og deltagerne i en yogakontekst (Kaur, M. og Bhat, A., 2019). Yderligere kan det tolkes, at Malthe havde en oplevelse af selvkontrol, da han var bevidst om, at han ikke havde lyst til at deltage i aktiviteterne. Dette kan relateres til, at han var bevidst om egne følelser (Silveira-Zaldivar, T. et al 2020).

Under aktiviteten stikbold blev det observeret at: *“ Malthe hopper, klapper og smiler da Jonatan bliver ramt af Silas ”* (Bilag 13, Linje 1659). Der kan ud fra denne observation tolkes, at Malthe har gjort brug af nonverbal kommunikation, da han var opmærksom på, hvad de andre borgere foretog sig under aktiviteten og ligeledes anerkendte deres præstation ved at han agerede heppende på sidelinjen (Jureviičine, M. et al. 2012). Der blev i interviewet spurgt ind til, hvorfor Malthe valgte at klappe under aktiviteten:

“I: Men var der nogle af de her aktiviteter du synes så sjove ud?”

Malthe: Jeg ved ikke lige om jeg synes nogen så sjove ud

I: Nej okay, hvordan kan det være at du klappede under aktiviteterne?”

Malthe: Ja, det var fordi at Jonatan blev skudt” (Bilag 6, Linje 32-35)

Ud fra dette kan tolkes, at det var aktiviteten i sig selv der gjorde, at Malthe var engageret, i form af hop og klap, og ikke det at være støttende overfor de andre borgere. Derfor kan der herske en tvivl om, hvorvidt aktiviteten har været med til at udfordre Malthes sociale evner eller om aktiviteten bare har skabt glæde for ham. Hertil kan der relateres til et studie af Zhao et al. (2018), hvor der blev praktiseret boldspil mellem deltagere (gns. 6,5 år gamle), hvilket skabte sociale interaktioner både i spilsituationerne, men ligeledes blev det fundet, at deltagerne i løbet af interventionen begyndte at interagere udenfor spillet.

I forhold til gruppeaktiviteternes indflydelse på borgernes deltagelse, blev det observeret at: *“Malthe er ikke med til aktiviteten, han står nede i hjørnet da der bliver spillet stikbold, han vil ikke være med, men han står og kigger på spillet (Bilag 14, Linje 1652-1653)”*. Hvorfor Malthe ikke er med i aktiviteterne, uddybes i et interview:

I: Men er det fordi vi har lavet aktiviteterne sammen med hinanden, at du ikke har haft lyst til at være med så?

Malthe: Ja, for der sidste gang, der var vi ikke på hold.

I: Nej det var vi ikke, så det er det her med, hvordan synes du det er at være på hold med andre?

Malthe: Ja, det synes jeg ikke er sjovt (Bilag 6, Linje 36-40)

Ud fra ovenstående observation og interview kan det tolkes, at gruppens aktiviteter havde en negativ påvirkning for deltagelse, da aktiviteterne lagde op til, at borgerne skulle samarbejde eller i hvert fald udføre aktiviteterne sammen med andre. Gruppeaktiviteterne førte dermed til, at Malthe ikke ønskede at deltage i aktiviteterne. Antagelsen om at gruppeaktiviteter havde en negativ indvirkning på Malthes deltagelse understøttes af et studie af Fondacaro et al. (2022), som undersøgte, om unge mennesker med ASF foretrak gruppe eller individuel fysisk aktivitet og forældrenes perspektiv på samme. Her fandt de, at deltagerne (5-17-årige) rapporterede manglende engagement for deltagelse i gruppeaktiviteter for at undgå sociale situationer. Der kan argumenteres for, at Malthe ikke ønskede at deltage i gruppeaktiviteterne, da det at være på hold eller at lave ting sammen med andre, satte krav til hans sociale evner. Malthes deltagelse eller mangel derpå, blev ligeledes beskrevet i et interview med personalet, hvor der blev spurgt ind til, hvilken opfattelse personalet havde af aktiviteterne:

Ingrid (Pædagog): “Jeg synes faktisk, de har været ret gode. Altså jeg havde måske troet, at altså sådan en som Malthe faktisk, at han ville have hoppet med på det.

Sådan lige umiddelbart, men så når man så omvendt tænker tilbage, at så nu hvor det er det her med de andre aktiviteter i havde lavet første gang, så kan han blive sådan lidt, ja og så kan Malthe ikke helt se ud fra at, at nu tror han man skal samarbejde så meget, for der var jo også mange af øvelserne, hvor det jo egentlig var meget sådan enmands, sidste gang i var her”. (Bilag 11, Linje 492-498)

Ud fra denne udtalelse kan tolkes, at Malthe ikke ønskede at deltage i aktiviteterne, da han havde forestillet sig, at aktiviteterne skulle udføres på samme vis som sidste gang, projektgruppen var på bostedet, hvorfor det ikke kan afvises, at selve aktiviteterne også kunne have haft en påvirkning på hans manglende deltagelse. Dette udtryktes ved at aktiviteterne ikke var genkendelige for ham, hvilket muligvis kan have været med til, at han ikke følte sig tryk ved at deltage i aktiviteterne, da genkendeligheden og trygheden er vigtig for denne målgruppes deltagelse i aktiviteter (Laxman, K. 2022). Denne udtalelse bakkes ligeledes op af en videoobservation: *“Malthe bliver stående som den sidste tilbage, hvor han siger “jeg synes ikke om disse øvelser, Jeg kan bedre lide de gamle øvelser”* (Bilag 13, Linje 1544-1445). På denne baggrund kan der argumenteres for, at Malthes manglende deltagelse i gruppeaktiviteterne både skyldes det, at der skulle udføres aktiviteter sammen med andre, men også at det var andre aktiviteter end tidligere, hvilket skabte manglende tryk for ham, hvorfor han ikke deltog. Yderligere kan der argumenteres for, at hvis projektgruppen havde lavet individuelle aktiviteter tilpasset den enkelte, havde der været en større chance for at Malthe havde deltaget (Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012), hvilket skyldes at de aktiviteter, han deltog i sidste gang, var individuelle og baseret på borgernes interesser. Et andet eksempel på en borger, som ikke havde lyst til at deltage i aktiviteterne, var Lucas, der var med 5 ud af 7 gange. Der var nogle aktiviteter, som han ikke havde lyst til at deltage i, hvilket han giver udtryk for i følgende:

I: Kan du huske i går da vi lavede stikbold og æggebakke rundbold?

Lucas: Ja, det kan jeg godt

I: Hvad kan det være du kun var med til æggebakke rundbold?

Lucas: Jeg havde ikke lige lyst til at være med til det andet. Men det med de små bolde ville jeg gerne, det var sjovt. (Bilag 10, Linje 468-472)

Lucas vil gerne være med på dagen, men fravælger at deltage i stikbold, hvilket der kan være forskellige årsager til. Pædagogen Tinna giver et bud på, hvorfor han ikke havde lyst til at deltage i det ene fremfor det andet i et interview:

“Tinna (Pædagog): Okay, fordi det var nok min første tanke. Det var, at det der æggebakke, var kendt for ham, men jeg tror, det bliver, det der parallelle aspekt i det, sådan at den kan udføres parallelt. Hvor du med stikbold, der er du i en eller anden

grad nød til at aflæse nogle andre mennesker. Du er også nødt til, at altså fordi du skal sørge for ikke at ramme folk i hovedet, og der er mange ting, du skal holde øje med, og aflæse, og det stiller rigtig store krav til vores borgere, så derfor tror jeg det er nemmere med æggebakke jagten, fordi den kan udføres parallelt.” (Bilag 12, Linje 1169-1174)

Med ovenstående in mente kan det tolkes, at stikbold har stillet store krav til Lucas og hans kommunikationsevner, specifikt hans nonverbale evner i form af at skulle aflæse andre og være opmærksom i spil situationen (Jureviičine, M. et al. 2012), samtidig med det, at skulle holde styr på bolden, hvilket kunne være en årsag til, at han trak sig fra netop denne aktivitet. En anden aktivitet, hvor der var fokus på den nonverbale kommunikationsevne blandt deltagerne, var ståtrold. Lucas udviser gode evner ift. dette, hvilket ses i følgende observationer:

“Lucas har fokus på hvor fangeren er, for at undgå at blive fanget. Lucas, er god til at blive inden for banen, han træder ikke udenfor på et eneste tidspunkt. Lucas har også fokus på dem der er blevet fanget, for at kunne befri dem.” (Bilag 13, Linje 1586-1588)

Med udgangspunkt i ovenstående observation kan det diskuteres, hvorvidt Lucas har begrænsede nonverbale kommunikationsevner, som pædagogen Tinna beskriver. Under ståtrold udviste Lucas netop gode evner ift. at holde styr på andre og at fastholde øjenkontakt under aktiviteten, hvilket er egenskaber for god nonverbal kommunikation (Jureviičine, M. et al. 2012). I et studie af Xu et al. (2019) blev det undersøgt, hvordan specifikke tilrettelagte træningsspil i grupper i form af kast, slides, spring og balance kunne forbedres blandt børn med ASF (gns. 6,5). Her blev der fundet forbedring i fastholdelse af øjenkontakt under balance ved at opstille specifikke punkter, der skulle fokuseres på under træningen (Xu, W., Yao, J. og Liu W., 2019). Med udgangspunkt i dette fund kan der argumenteres for, at Lucas har haft mulighed for at fokusere på de andre deltagere som en del af aktiviteten, hvorfor han har forbedret sin nonverbale kommunikation. Dette da fælleslegen og dens regler fordrer, at Lucas skulle være opmærksom på de andre deltagere (Jureviičine, M. et al. 2012). Under ståtrold er der – i modsætningen til stikbold – ikke nogen bold at holde styr på, hvilket kan siges at nedsætte kompleksiteten for aktiviteten, hvorved Lucas i større omfang havde mulighed for at udvise sine evner iht. nonverbal kommunikation. Et studie af Zhao et al. (2018) viste positive udfald for udvikling af sociale evner for børn med ASF ved f.eks. at skulle dele en bold ved at kaste/aflevere den til hinanden. Dog udspecificerer de ikke,

hvordan boldaktiviteterne er udført, hvorfor det er vanskeligt at sammenligne med de pågældende aktiviteter foretaget i nærværende undersøgelse. Dog kan det antages, at der var fokus på samarbejde mellem deltagerne ved at holde bolden i gang (Zhao, et al. 2018), fremfor i denne undersøgelse, hvor der i stikbold skulle skydes efter hinanden, hvilket dermed kan have haft den negative konsekvens, at det stillede for store krav til deltagernes nonverbale evner.

Under holdaktiviteterne var der mulighed for at det kunne opstå konkurrence i og med, at der kunne findes en vinder i henholdsvis kortstafet og tre på stribe. Dertil udtalte borgerne sig:

I: Nej okay, går du op i at vinde når du laver sådan nogle aktiviteter?

Lucas: Nej, nej jeg vil bare gerne være med. (Bilag 10, Linje 448-449)

I: Går du meget op i konkurrence

Leo: Ja, både og, i nogle ting er jeg ligeglad, i de ting jeg ikke er gode til, der er jeg sgu ligeglad, men der hvor jeg har en chance, der kan jeg godt gå lidt op i det (Bilag 9, Linje 353-355)

I: Hvilken en af de aktiviteter var så sjovest?

Mia: Ja?

I: Hvis du skal vælge en

Mia: Jeg synes kryds og bolle var sjovest

I: Hvorfor?

Mia: Fordi man hele tiden skulle sørge for, at de andre ikke fik sat der hvor de skulle (Bilag 7, Linje 88-93)

I: Hvordan havde du det med at i jo vandt, var det ikke 3 gange i vandt

Silas: Jo

I: Går du meget op i konkurrence

Silas: Egentlig ikke

I: Nej, hvad betyder meget for dig, når man laver sådan nogle aktiviteter her

Silas: At man yder sit bedste

I: Ja, men er det så som individuelt altså hver for sig, eller er det sammen som hold

Silas: Begge dele (Bilag 8, Linje 253-260)

Med udgangspunkt i ovenstående citater kan det tolkes, at borgerne havde varierende forhold til konkurrence, hvor det for nogen ikke havde en betydning og for andre havde stor betydning. I særdeleshed er Silas' kommentar fremtræden, da pædagogerne Ingrid og Tinna havde en anden opfattelse af hans konkurrenceholdning, hvilket ses i følgende udtalelser fra deres interview:

Ingrid (Pædagog): Jeg synes egentlig, at det var ikke sådan konkurrence, jeg hørte ikke nogen sådan buede, eller.

I: Men hvordan er generelt deres sådan af det her tab og vind mentalitet.

Ingrid (Pædagog): Altså nogen af dem kan godt have svært ved det, fx sådan en som Silas, han kan godt have svært ved at tabe, men han er vokset rigtig meget. Altså førhen, han elsker at spille kort og sådan noget, så kunne han jo rejse sig op og blive mega sur, men der har han virkelig udviklet sig meget på det punkt (Bilag 11, Linje 680-685)

Tinna (pædagog): (...) han er glad for at spille kort, og han er glad for konkurrence, selvom han har svært ved at tabe" (Bilag 12, Linje 1025-1026)

Med udgangspunkt i disse citater kan der argumenteres for, at Silas er meget konkurrencerettet, selvom han måske ikke selv har samme overbevisning. Under tre på stribet blev det ligeledes observeret, at Silas var meget konkurrence orienteret under spillet, hvor hans hold kun manglede at flytte en trøje for at få tre på stribet: "*Jonatan når kun lige at lægge trøjen, og så har søren allerede lagt den sidste trøje så de får tre på stribet*" (Bilag 13, Linje 1640-1641). Det kan tolkes som at Silas' fokus på at vinde går ud over hans selvkontrol, da han ikke længere var i stand til at vente på sin tur under spillet (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Dette udspillede sig også mellem Leo og Silas i deres samarbejde om kortstafet, hvor Leo udtalte følgende i et interview:

Leo: "(...) jeg er bare lidt misundelig på at Silas var så heldig hele tiden, jeg ved ikke hvad det var, men indtil ca. midt i spillet der var vi lige gode om at gå op og hente, også nogle sorte kort som vi ikke kunne bruge til noget, men efter midten af spillet, begyndte han bare at blive heldig hver gang, og hver gang han gik der op, så var det bare en hjerter, det var jeg lidt træt af, men det var da meget sjovt alligevel" (Bilag 9, Linje 288-292)

Leo: "(...)Jeg ved ikke hvordan Silas ville have gjort det, men han er jo så heldig, så han kunne jo nærmest bare regne med at han ville finde hjerter hver gang så kunne han nok bare huske tallene hvor de var placeret henne" (Bilag 9, Linje 316-318).

Selvom Silas og Leo var på hold sammen og fokus var på at udvikle samarbejdsevner og kommunikationsevner, kan det ud fra ovenstående tolkes som om, at der var en intern konkurrence mellem dem på holdet, der medførte, at det var vanskeligt at samarbejde ved at være indbyrdes afhængige og at hjælpe hinanden (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021). Selvom Silas gik op i konkurrence, blev der dog også set eksempler på, at han tabte. Her blev det observeret: *"Silas flytter en trøje under tre på stribe og giver muligheden for det andet hold at få tre på stribe, men ligger ikke mærke til dette. Efter han er kommet tilbage til start keglen hvor hans hold står, kigger Silas op og kan se Ingrid og Mia snakke om de kan flytte en trøje og få tre på stribe. Silas kigger herefter over på Jonatan og siger "Nå, det var dumt at jeg flyttede den" "* (Bilag 14, Linje 1970-1973).

Ud fra denne observation kan tolkes, at Silas udviser selvkontrol ved at være bevidst om egne følelser (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021) og dermed ikke reagerede på nederlaget, mere end at kommentere på dette. Endvidere kan det ligeledes være, at Silas prøver at tilpasse sig fællesskabet og dermed viser hensyn til de andre, ved at de får lov til at vinde (Ibid.), selvom han virkelig gerne selv ville have vundet. I litteraturen beskrives vigtigheden af at opstille situationer, hvori der er mulighed for at kunne opleve nederlag, for derigennem at kunne håndtere dette (Sumiya, M., Igarashi, K. og Miyahara, M., 2018). Til dette beskriver Ingrid ligeledes vigtigheden af et spil med tab- og vindsituationer kan være gavnlige for netop denne målgruppe: *Ingrid (Pædagog): Så det tænker jeg også hjælper ham i sådan et spil her, at han ikke bliver mega, sur over det. Ja, hvis han har tabt. (Bilag 11, Linje 687-688).* Da Silas har svært ved at tabe og derfor kan komme til at lade sine følelser styre, udviser han ikke selvkontrol. Med udgangspunkt i denne tolkning kan det være fordelagtigt ikke at udføre aktiviteter, hvori der kan eksistere konkurrence blandt borgere med ASF. Dette kan relateres

til opbygningen af eksempelvis aktiviteten stikbold, hvor det blev forsøgt at fjerne konkurrenceelementet i spillet, ved at der var mulighed for at blive genoplivet. Dette udtaler pædagogen Tinna sig ligeledes om i interviewet:

Tinna (Pædagog): “Altså, det er gået bedre end forventet. Ja, jeg synes man kan godt se, at den her målgruppe har svært ved, særligt når der går konkurrence i det. Jeg synes, sidste gang da vi spillede stikbold, synes jeg, eller dødbold, synes jeg faktisk det gik bedre end jeg havde regnet med, fordi det var som om at konkurrenceelementet på en eller anden måde forsvandt lidt. Jeg tror det her med at du kunne komme ind igen, og der var ligesom ikke et facit for at der var nogen der vandt og sådan noget. Det synes jeg var ret godt tilrettelagt. Så synes jeg så, den her kortspilaktivitet kan man meget hurtigt mærke på sådan en som Silas at der kommer rigtig meget konkurrence i det (Bilag 12, Linje 892-898)

Ingrid oplevede det samme, hvilket hun udtaler sig om i følgende: Ingrid (Pædagog): *“Jeg synes egentlig, at det var ikke sådan konkurrence, jeg hørte ikke nogen sådan buee, eller.”* (Bilag 11, Linje 680). Med udgangspunkt i Silas’ forhold til konkurrence og de to foregående citater kan der argumenteres for, at det er vigtigt at have aktiviteter uden konkurrence, men ligeledes med konkurrence for derigennem at kunne styrke den sociale evne selvkontrol ved at man skal vente på tur og være bekendt med deres følelser (Silveira-Zaldivar, T., et al., 2021), blandt borgere med ASF.

6.3 Aktiviteternes betydning for borgere med ASF

Der var alt mellem 1-6 deltager med til aktiviteterne, hvorfor det var svært at målrette aktiviteterne efter borgerens interesser, hvilket også gjorde at aktiviteterne blev konstrueret således de kunne udføres selv med et lavt antal deltagere. Aktiviteterne blev udvalgt på præmissen om at de var genkendelige for deltagerne, men der blev ikke overvejet borgerens kognitionsniveau til udvælgelse af de specifikke aktiviteter, hvilket blev uddybet af personalet:

Tinna (Pædagog): “(...)Ja, sådan en som Silas kunne jeg godt se, at det var ikke sikkert, han synes, det var sådan den mest stimulerende aktivitet (æggebakke rundbold), men hvor jeg tænkte sådan en som Mathias, tænker jeg faktisk det lå ret, altså tættere på hans niveau, fordi det giver god mening for ham, at når sådan noget

bliver kastet, så skal de også ryddes op. Og han ved også godt hvor de skal hen”
(Bilag 12, Linje 1081-1084).

Tinna (Pædagog): *“(…) og hvis man tænker over, at Silas godt kunne lide det kortspil, så giver det jo god mening, fordi det er sådan, at når man har hans logik, så kan det virke formålsløst at der er nogen der kaster de der æg og, så skal man samle dem op. Men for Lucas og Mathias, tænker jeg faktisk det kan give ret god mening”* (Bilag 12, Linje 1110-1113).

Ud fra ovenstående kan det tolkes, at borgernes kognitionsniveau har haft en begrænsning på deres udbytte af aktiviteterne i interventionen. Gruppeaktiviteter er svære at konstruere, således at de kan omfavne den enkeltes behov, hvilket taler ind i, at det at lave individuelle aktiviteter kan være med til at fremme deltagelse blandt denne målgruppe (Sowa, M. og Meulenbroek, R., 2012). Ved at lave individuelle aktiviteter, kan aktiviteten justeres efter den enkeltes behov (Ibid.), der kan tages højde for borgerens kognitionsevne og dermed kan aktiviteten tilpasses efter bedste evne. Dog kan der argumenteres for, at det var frivilligt at deltage og det blev set at både Silas, Mathias og Lucas deltog flere gange under interventionen, hvorfor de måske har fået andet ud af gruppeaktiviteterne uafhængigt af deres kognitionsniveau.

Under interventionen var der borgere, som oplevede begrænsninger ved at deltage i gruppeaktiviteterne, hvilket blev set i en observation af Mia:

Mia ville gerne have været med, men hun havde for ondt til at deltage. Tinna spørger Mia om hun bliver ked af det da hun ikke kan deltage, hvorefter hun siger ja, for hun ville virkelig gerne med, da hun synes det var nogle gode aktiviteter. Line sagde, at vi kom igen om onsdagen, hvor aktiviteterne blev lavet ude foran bostedet, så der var det lidt nemmere at deltage, Mia smilte og sagde at det var hun glad for at høre, og det ville hun glæde dig til. Hun sagde også at det var ærgerligt at det snart var slut, for hun ville gerne have været noget mere med, men benet havde bare drillet en del
(Bilag 14, Linje 1907-1913).

Denne observation understøttes ligeledes i et interview med Mia *“Jeg har bare haft det der med mit ben, at jeg ikke har kunnet, det har været rigtig øv, for jeg synes det har været nogle gode aktiviteter”* (Bilag 7, Linje 112). Ud fra denne observation kan det tolkes, at Mia ikke har oplevet begrænsninger ved at deltage i gruppeaktiviteter, da hun gav udtryk for, at hun

har nydt at deltage og gerne ville have været en større del af aktiviteterne. Dermed kan der argumenteres for, at Mia har følt sig socialt inkluderet de gange hun har været med, da hun har været med til at lave aktiviteter sammen med andre (Qvortrup, L. 2012).

Mia gav udtryk for, at hun godt kunne lide at deltage i aktiviteter med de andre borgere, men at smerterne i benet var en begrænsning for hende, hvilket ses som en barriere for deltagelse (Elmose-Østerlund et al., 2021). Et andet eksempel var under æggebakke rundbold, hvor Mias hold gik frem og tilbage mellem keglerne, hvor det andet hold valgte at løbe frem og tilbage, her siger Mia *“det er godt gået, det er også løbeholdet”* (Bilag 13, Linje 1773-1774). Dette citat tyder på, at Mia anerkender de andre og deres fysiske formåen, men godt ved, at hun ikke selv kunne gøre det, da hun oplevede en barriere i form af manglende fysiske form og dertil smerter i benet (Elmose-Østerlund et al. 2021). Det kan have været en faktor for at Mia kun deltog tre gange. Dette stemmer ligeledes overens med litteraturen, hvor et studie undersøgte, hvorvidt daglige antal skridt ugentligt var forbundet med livskvalitet, hvortil der blev fundet en positiv sammenhænge mellem antal skridt og livskvalitet (Tomaszewski, B., Savage, M. N. Og Hume, K., 2022). Pædagogen Tinna udtalte sig ligeledes om Mias deltagelse under et interview:

Tinna (Pædagog): Fordi den lange gåtur for hende, som stopper hende i hendes motivation. Og det har jeg tænkt lidt over. Det synes jeg var sjovt i forhold til hvad i lavede sidst i var herude, hvor det var en gåtur, fordi dem deltog hun på, gjorde hun ikke det? (Bilag 12, Linje 943-945)”

Ud fra ovenstående udtalelse har det været for uoverskueligt for Mia at skulle gå ned til aktiviteten eller at deltage på et hold, hvor tempoet ikke ville passe til hendes niveau. Mia gav ligeledes udtryk for, at når aktiviteten bliver faciliteret på bostedet, ville det være nemmere for hende at deltage, hvorfor hun dermed ikke skulle gå så langt for at deltage. Selve lokationen for faciliteringen af aktiviteterne sætter Mia spørgsmålstegn ved, da det blev oplevet som en barriere. Dog er det fundet, at individer med ASF ofte kan føle sig pinlig berørt under fysisk aktivitet (Elmose-Østerlund et al., 2021), hvorfor projektgruppen valgte at udføre aktiviteterne væk fra bostedet. Dog udtalte Tinna sig:

Tinna (Pædagog): (...) “Mia tænker ikke over, hvis andre kigger på hende. Det er hun ligeglad med. Hun mærker sit eget behov, og nu synes hun det er hårdt eller der er langt eller altså så det der med at skulle gå, for at lave noget, som også kan være

hårdt, kan komme til at virke sådan lidt formålsløst for hende” (Bilag 12, Linje 951-54)

Ud fra dette citat kan der dermed tolkes, at det at opsætte mål for Mia måske ville være med til at mindske barriere for hende. Dette kan relateres til et studie af Garcia-Villamizar et al. (2017), hvor de undersøgte B-Active2, som bl.a. havde fokus på at deltagerne skulle opsætte en plan med mål for at opnå nydelse ved fysisk aktivitet og at skabe mulighed for at deltagerne kunne opleve en følelse af at mestre det at være fysisk aktiv. Den fysiske aktivitet var gang, hvor deltagerne skulle øge deres ugentligt minutantal for gang, hvor de til sidst ville ende med at gå i 60 minutter. Det at opsætte mål og at gøre aktiviteten overskuelig for den enkelte deltager, var med til at øge deres velvære og trivsel (Garcia-Villamizar et al., 2017; Savage, M. N., Tomaszewski, B. T. og Hume, K. A., 2022). Der kan derfor argumenteres for, at en individuel tilrettelagt handleplan og det, at Mia mestrede aktiviteterne, kunne gøre, at Mia ville deltage i flere aktiviteter.

Der var visse spekulationer fra pædagogerne på bostedet vedrørende gruppeaktiviteter for borgere med ASF, herunder hvorvidt dette ville kunne faciliteres. Det findes vigtigt at have pædagogernes perspektiv med, i særdeleshed holdning til aktiviteterne, da det i fremtiden vil være dem, der skal facilitere gruppeaktiviteterne. Pædagogen Tinna udtaler sig følgende om det at dyrke fællesskabet:

Tinna (Pædagog): (...)Vores borgere kan ret tit godt være fælles i noget fælles tredje. Altså, hvis vi arbejder ud fra, at vi skal være sammen om noget, som vi så har fokus på. Men når fokuset ligger på fællesskabet, så bliver det rigtig svært, fordi så kan der ske rigtig mange uforudsete ting og det gælder også for holdsport. (Bilag 12, Linje 972-975)

Denne udtalelse fra pædagogen fremhæver problematikken om deficits i sociale færdigheder, som i særdeleshed finder sted i situationer, hvori der er fokus på fællesskabet. Pointen om at være fælles om noget og dermed fjerne fokuset fra fællesskabet er også blevet fundet i litteraturen, hvor det er være i en gruppe, men at lave noget individuelt, kan skabe et godt socialt miljø, hvori individer med ASF kan føle sig komfortable (Van Ewijk et al., 2020; Imai et al., 2018). Tinna uddyber dog endvidere at det bliver italesat, når personalet selv står for at tilrettelægger aktiviteter:

Tinna (Pædagog): (...) Fordi, det er jo også noget vi snakker om med vores borgere. Eller i hvert fald når vi sådan tilrettelægger aktiviteter, for nogle så er det at være en del af fællesskabet, det er at være i midten og i virkeligheden være med i en aktivitet sammen med andre. For andre er det bare at være til stede og det er meget forskelligt, hvad de har af kompetencer og behov. (Bilag 12, Linje 981-984)

Ud fra dette citat kan tolkes, at det er forskellig, hvad hver enkelt borger forbinder med fællesskab og hvorledes dette bliver italesat af pædagogerne for hver enkelt af borgerne. Under interventionen oplevede vi, at Silas havde en holdning til det at være i et fællesskab, hvilket bliver fremtrædende i følgende feltobservationer:

Da personalet kom tilbage efter en runde ved dørene for at få folk med og en telefon runde, blev udfaldet er der ikke var andre borgere som ville være med. Dette havde tydeligt en effekt på Silas da han hørte det, hvilket kunne ses ved hans kropssprog. Før kiggede han rundt og smilede og snakkede både med Line og Jonatan. Efter nyheden kiggede han ned i jorden og virkede delvist fjern (Bilag 10, Linje 1807-1811).

Vi gik herefter ned til lokationen for at prøve aktiviteterne, men Silas var tydeligt ikke interesseret og havde ikke sagt meget på vej ned til lokationen (Bilag 10, Linje 1821-1822).

Ud fra disse feltnoter ses, at Silas ikke havde lyst til at deltage i gruppeaktiviteterne, hvis det kun var sammen med pædagogen og projektgruppens medlemmer, hvorfor det kan tolkes, at Silas ikke kun var med i aktiviteterne for at være til stede, men netop grundet samværet med de andre borgere. Hertil kan fremhæves en af barriererne for deltagelse i fysisk aktivitet, for netop individer med ASF, som kan være mangel på personer at dyrke fysisk aktivitet sammen med (Elmose-Østerlund et al. 2021). Dermed kan der argumenteres for, at gruppeaktiviteter med borgere, der kender hinanden og bor "sammen", kan skabe mulighed for et socialt miljø gennem et fælles tredje. Silas uddyber ligeledes i interviewet, at han godt kunne lide det sociale:

I: Ja, var der noget du så ikke brød dig om ved de her aktiviteter, eller noget du synes var mindre godt?

Silas: Jeg ville jo gerne have ønsket der var flere der deltog

I: Hvad gør det for dig, når der er flere der er med?

Silas: Så er man ikke ene mand om det

I: Nej, så du kan godt lide at være social så?

Silas: Ja, jeg synes det er hyggeligt (Bilag 8, Linje 161-167)

Hvortil pædagogen Tinna uddyber:

Tinna (Pædagog): Man kan sige Silas er også en af dem vi har som opsøger det sociale.

I: Ja? kan du uddybe lidt mere om det?

Tinna (Pædagog): Han lægger meget værdi i det, det betyder nødvendigvis ikke at det er nemt for ham at indgå i, men han vil det gerne (...) (Bilag 12, Linje 992-995)

Selvom det kan være svært for individer med ASF at indfinde sig i sociale miljøer, kan det ikke afvises, at det stadig er noget, som de kan prioritere og gerne vil, selvom det er svært, som det kan tolkes i citaterne fra Silas og Tinna. Litteraturen viser, at det er være udsat for mere social interaktion gennem hverdagen, skaber grobund for at kunne agere bedre i sociale kontekster (Imai et al., 2018; García-Villamizar, D. A. og Dattilo, J., 2010), hvorfor gruppeaktiviteter hermed kan skabe mulighed for at borgerne kan agere netop i sociale interaktioner.

Som det fremgår i litteraturen, er der både fordele og ulemper ved at lave gruppeaktiviteter, hvilket der blev spurgt ind til blandt pædagogernes og deres oplevelse af borgerne ved emner om at borgerne skulle stå tæt med andre og at udføre aktiviteter med hinanden. Hertil udtaler Tinna sig:

Tinna (pædagog): (...)Noget af det, vi døjer allermest med herude. Det er, hvordan forebygger vi ensomhed. (Bilag, 12, linje 1419-1420)

Tinna (pædagog): Ja ja. Det er det, men jeg tror nu, jeg er ret optaget af det her med ensomhed og isolation og sådan noget. Og der tænker jeg sådan nogle aktiviteter, der hvor man kommer fysisk nærmere hinanden, også selvom de ikke nødvendigvis bemærker det, at det mindsker noget, noget ensomhed, altså noget isolation fra det, at

man ved man har været sammen med andre. Og man kunne se det på Silas der hvor der ikke var nogen, så var det ikke noget ved. (Bilag 12, Linje 1153-1160)

Tinna (pædagog): (...)Men for den her målgruppe så det her med at bryde med noget, ensomhed og noget isolation. Det er simpelthen en af de største opgaver, og det tænker jeg faktisk, de har aktiviteter har gjort, fordi de har været en del af noget og bare det, at de har været i et rum, hvor der har været andre mennesker i den her tre kvarter. Det gør altså noget godt for dem. (Bilag 12, Linje 1411-1414)

Ud fra citaterne kan tolkes, at det, at borgerne var med til aktiviteterne gjorde, at de i det øjeblik ikke tænkte på det at være ensom eller isoleret, da de kom ud og lavede aktiviteter med andre i stedet for at sidde i deres egen lejlighed. Et review af Umagami et al., (2022) fandt, at autistiske voksne ofte er ensomme og ønsker at være en del af et socialt fællesskab med andre trods vanskeligheder med at indgå i sociale relationer. Denne målgruppe indgår ofte ikke i sociale kontekster, hvilket gør det svært for dem at have følelsen af at være en del af et fællesskab (Umagami, K., Remington, A., Lloyd-Evans, B., Davies, J. og Crane, L., 2022). Dermed kan der argumenteres for, at aktiviteterne har skabt rum for, at borgerne kan indgå i sociale fællesskaber, trods deres diagnose og dermed være med til at mindske ensomhed og isolation for den enkelte (García-Villamizar, D. A. og Dattilo, J., 2010). Yderligere har aktiviteterne måske været med til at skabe en følelse af at høre til, hvormed borgerne muligvis har haft en følelse af både fysisk, social og psykisk inklusion (Qvortrup, L. 2012). Et tegn på at aktiviteterne har været med til at skabe rum for mindre tankemylder ses også i et af interview med Silas:

I: Hvad med det her ægge rundbold egentlig, det her med at vi skulle ud og samle bolde sammen og at vi skulle de her, hvad hedder det, frem og tilbage eller de her runder, hvad synes du om den aktivitet?

Silas: Det har været fint.

I: Hvad var fint ved det?

Silas: Igen at man fik rørt sig og at man får tømt sit hoved.

I: Så det der med lige et komme på andre tanker.

Silas: Ja (Bilag 8, Linje 228-235)

Ud fra citatet kan det tolkes, at aktiviteterne var et frirum for de tanker, Silas gik med til dagligt, hvorfor han valgte at deltage.

7.0 Konklusion

Nærværende projektgruppe har taget udgangspunkt i følgende problemformulering:

Hvilke muligheder og begrænsninger ligger der i at anvende social skills til etablering af et nyt bevægelsestiltag, på et aktuelt botilbud for borgere med autismspektrumforstyrrelse, og hvilken indflydelse kan det have på borgernes livskvalitet?

Følgende afsnit, vil på baggrund af den tematiske analyse og diskussionen sammenfatte og konkludere på, hvorvidt gruppeaktiviteter er brugbare for borgere med ASF og derigennem havde en påvirkning på borgernes sociale evner. Det kan konkluderes, at der både eksistere muligheder og begrænsninger ved at benytte gruppeaktiviteter som et bevægelsestiltag for borgere med ASF, grundet de har forskellige kompetencer og behov i relation til deres sociale evner. Hertil blev det fundet at gruppeaktiviteterne primært fordrede udvikling/tegn på selvkontrol og non-verbal kommunikation blandt borgerne. Dette kom til udtryk ved at skabe situationer under aktiviteterne, som gjorde at borgerne skulle forsøge at tilpasse sig fællesskabet og dertil være opmærksom på deres følelser, specifikt i situationer hvori der kunne forekomme konkurrence. Det kan konkluderes at gruppeaktiviteterne i nærværende undersøgelse ikke fordrede udvikling/tegn på samarbejde og verbal kommunikation, hvilket kan skyldes at det netop er et område som kan være den største udfordring blandt borgere med ASF. Nærværende undersøgelse viste ligeledes overraskende fund i form af at borgere som ikke deltog aktivt i gruppeaktiviteterne, men alligevel udviste en form for verbal kommunikation under aktiviteterne, ved blot at iagttage andre. På baggrund af dette fund kan det at være fysisk inkluderet ligeledes være med til at fordre sociale evner, specifikt verbal kommunikation for borgere med ASF.

Endvidere kan det konkluderes at der i gruppeaktiviteter kan opstå scenarier, hvori borgere med ASF, har muligheden for at udvise sociale evner, som muligvis er tillært i barndommen, hvilket kom til udtryk ved at flere borgere udviste hensyn til hinanden under specifikke aktiviteter såsom stikbold, ståtrold og streg-tag-fat. Det kan ikke udelukkes at projektgruppens deltagelse muligvis har haft en effekt ift. at der kunne imiteres en adfærd udført af os og ligeledes personalet. Ud fra denne antagelse kan det konkluderes at det er vigtigt at der er personale eller andre fagpersoner til stede. Det er vigtigt at personalet at

deltager aktivt i aktiviteterne og ligeledes kan agere tovholdere, når borgere med ASF bliver udfordret på deres sociale evner. Gruppeaktiviteter kan dermed siges at have en indflydelse på borgere med ASF og deres sociale evner, om end det er set som en forbedring, allerede tillærte evner eller imitering af adfærd, som kom til udtryk under gruppeaktiviteterne.

Endelig konkluderes det at gruppeaktiviteter kan være med til at mindske ensomhed og isolation blandt borgere med ASF. Det at skabe et fællesskab, i form af gruppeaktiviteter, hvori der kan forekomme social interaktion kan behjælpe denne ensomhed, selvom det kan være svært for borgere med ASF at være en del af.

8.0 Perspektivering

I dette afsnit præsenteres undersøgelsens resultater, hvorefter disse vil forsøges at sættes i relation til andre kontekster. Dette gælder kontekster, hvori der er mulighed for at gennemføre eller videreudvikle sammenlignelige interventioner, i form af gruppeaktiviteter.

Nærværende undersøgelse kan give et unikt indblik i den voksne målgruppe med ASF som specifikt er bosiddende på et botilbud. Specifikt findes resultaterne unikke for netop Aalborg Kommune, hvor der efter vores viden ikke er lavet sammenlignelige interventioner eller tiltag på botilbud. Gruppeaktiviteterne som blev benyttet i nærværende undersøgelse kan dermed bidrage med inspiration til andre, for at styrke fællesskab og sociale evner blandt individer med ASF. Undersøgelsen kan endvidere bidrage til et udvidet syn på netop denne målgruppe, samtidig med hvilke aktiviteter som kan udføres på botilbud.

I videre forskning bør der være fokus på at undersøge gruppeaktiviteter over længere tid, for derigennem at kunne identificere hvorvidt de kan fordrer en udvikling i sociale evner for individer med ASF. Hertil bør der endvidere foretages forskning i andre kontekster, eksempelvis på andre botilbud, for at identificere om det var unikke fund netop for de borgerne der deltog i nærværende undersøgelse. Denne antagelse baseres på borgernes forskellighed set ift. kognitionsniveau og graden af ASF, som kan have en påvirkning på deltagernes adfærd under gruppeaktiviteterne.

Endvidere kunne det være interessant at undersøge, hvorledes de sociale evner relaterer sig til Quality of Life (QoL) og dermed trivsel blandt individer med ASF. Indenfor QoL begrebet eksisterer der en gren som omhandler interpersonelle relationer, som relaterer sig til social interaktion i et væld af arenaer, om end det er familien, venner, skolen eller andre sociale kontekster (White, K. Et al., 2018). Ved at undersøge både på sociale evner og hvorledes disse relaterer sig specifikt til interpersonelle relationer, vil dette bidrage til en

bedre forståelse af individer med ASF og deres sociale trivsel. Dog foreskriver en sådan undersøgelse ligeledes, at det foretages over længere tid, da interpersonelle relationer tager tid at udvikle.

Litteraturliste

Bailey, R., Hillman, C., Arent, S. og Petitpas, A. (2013): Physical activity: an underestimated investment in human capital?, J Phys Act Health. Mar;10(3):289-308. doi: 10.1123/jpah.10.3.289. PMID: 23620387.

Baxter, P. & Jack, S. (2010). Qualitative Case Study Methodology: Study Design and Implementation for Novice Researchers. Qualitative Report. 13. 10.46743/2160-3715/2008.1573.

Bentholm, A. 2013: Idræt flytter grænser - for børn med autisme og ADHD. Handicapidrættens Videnscenter. 1. udgave, 1. oplag 2013.

Bishop, J. C., Nichols, C., Kranz, S., Lukacs, J. K. and Block, M. E. (2022), Determinants of physical activity of transitioning adult children with Autism Spectrum Disorder. Volume 8, Issue 8, Heliyon, E10150, August 2022 doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e10150

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology. 3. 77-101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa.

Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2015). Kvalitative metoder - en grundbog (1st ed.). København: Hans Reitzels Forlag

Broström, S. (2002). Børns lærerige leg. Psyke Og Logos, 23, 451-469.

Buus, N., Ravn, E., & Bagh, J. (2008). Litteratursøgning i praksis., pp. 1-8. Fagbladet sygeplejersken.

Børnespecialisterne (u.å). Sanseintegration - hvad er det?, sidst tilgået d. 30 maj 2023 på <https://www.bornespecialisterne.dk/faglighed-og-visioner/test-af-dit-barn/sansebearbejdninghvad-er-det/>

Cuesta-Gómez, J. L., De la Fuente-Anuncibay R, R., Vidriales-Fernández, R., & OrtegaCamarero, M. (2022). The quality of life of people with ASD through physical activity and sports. *Heliyon* 8(3), pp. 1-8.

Curtin, C., Jojic, M., Bandini, L.G. (2014): *Obesity in children with autism spectrum disorder*. *Harv Rev Psychiatry*. Mar-Apr;22(2): 93-103. doi: 10.1097/HRP.0000000000000031. PMID: 24614764; PMCID: PMC4105159.

Elmose-Østerlund, K., Ibsen, B. og Høyer-Kruse, J. (2021). Bevægelsesvaner hos personer med funktionsnedsættelse, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet

Eplov, L. F. og Lauridsen, S. (2008): Fremme af mental sundhed - baggrund, begreb og determinanter, Sundhedsstyrelsen, Islandsbrygge 67 2300 København S

Flyvbjerg, B. (2020). Fem misforståelser om casestudiet I: Brinkmann S. & Tanggaard, L. (Ed.), *Kvalitative metoder: En grundbog* (2. udgave ed.) København: Hans Reitzel

Fog, J. (1994). *Med samtalen som udgangspunkt*. København: Akademisk forlag.

Frandsen, F., Halkier, H., & Johansen, W. (2002). Kapitel 3 KOMMUNIKATION - mellem mennesker. *Netværk: Introduktion til international erhvervskommunikation* (pp. 259). Aarhus: Systime academic.

Garcia-Gomez, A., Risco, M. L., Rubio, J. C. Guerrero, E., Garcia-Peña, I. M., 2014: Effects of a program of adapted therapeutic horse-riding in a group of autism spectrum disorder children. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 12(1), 107-128. ISSN: 1696-2095. 2014, no 32. <http://dx.doi.org/10.14204/ejrep.32.13115>

García-Villamizar D.A. og Dattilo, J., (2010): .Effects of a leisure programme on quality of life and stress of individuals with ASD. *Journal of Intellectual Disability Research*. Volumen 54 part 7 pp 611–619 july 2010. doi: 10.1111/j.1365-2788.2010.01289.x

Garcia-Villamisa, D., Dattilo, J. og Muela, C., 2017: Effects of B-active2 on balance, gait, stress, and well-being of adults with autism spectrum disorders and intellectual disability: A controlled trial. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 2017, 34, 125 -140 © 2017 Human Kinetics, Inc. <https://doi.org/10.1123/apaq.2015-0071>

Healy, S., Brewer, B., Laxton, P., Powers, B., Daly, J., McGuire, J. and Patterson, F. (2021), Brief Report: Perceived Barriers to Physical Activity Among a National Sample of Autistic Adults. DOI: 10.1007/s10803-021-05319-8

Hesselmark, E., Plenty, S. og Bejerot, S. 2013: Group cognitive behavioural therapy and group recreational activity for adults with autism spectrum disorders: A preliminary randomized controlled trial. *Autism* 2014, Vol. 18(6) 672–683 © The Author(s) 2013

Reprints and permissions: sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav DOI:
10.1177/1362361313493681

Hiim, H., & Hippe, E. (2003). Undervisningsplanlægning for faglærere (2nd ed.). København: Gyldendahl.

Hyman, S. L., Levy, S. E., Myers, S. M., Kuo, D. Z., Apkon, C. S., Davidson, L. F., Paul, L. (2020). Identification, evaluation, and management of children with autism spectrum disorder. *Pediatrics* (Evanston); *Pediatrics*, 145(1). pp. 1-64-

Hynes, J. og Block, M., 2022: Effects of Physical Activity on Social, Behavioral, and Cognitive Skills in Children and Young Adults with Autism Spectrum Disorder: a Systematic Review of the Literature. Department of Kinesiology , University of Virginia, Charlottesville, VA, USA. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*
<https://doi.org/10.1007/s40489-022-00319-5>

Højbjerg, H. (2004). Hermeneutik I: Fuglsang, Lars og Bitsch Olsen, Poul (red.): Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne. 2. udgave. Frederiksberg. Roskilde universitetsforlag.

Imai, Y., Naruse, H., Kurita, R., Hiratani, M. og Tomori, K., A Hybrid Intervention Combining Group-Based Physical Activity and an Individual Goal-Oriented Approach for Children with Developmental Disabilities: A Pre-Post Intervention Study. *International Journal of disability, development and education* 2023, VOL. 70, NO. 1, 1–17
<https://doi.org/10.1080/1034912X.2020.1856793>© 2020 Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group

Juul-Sørensen, M. (2022). Autismespektrumforstyrrelser hos børn og unge. sidst tilgået d. 30 maj 2023 på: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/psyke-hosboern/sygdomme/udviklingsforstyrrelser/autismespektrumforstyrrelser/>.

Jureviičine, M., Kaffemanienè, I. Og Ruškus, J., (2012): Concept and structural components of social skills, *Baltic journal of sport and health sciences*,
<https://doi.org/10.33607/bjshs.v3i86.266>

Kaur, M., Eigsti, IM., Bhat, A., 2021: Effects of a creative yoga intervention on the joint attention and social communication skills, as well as affective states of children with Autism Spectrum Disorder. *Research in Autism Spectrum Disorders* Volume 88, October 2021, 101860 <https://doi.org/10.1016/j.rasd.2021.101860>

Kaur, M. og Bhat, A. (2019): Creative Yoga Intervention Improves Motor and Imitation Skills of Children With Autism Spectrum Disorder. *Phys Ther.* 2019 Nov 25;99(11):1520-1534. doi: 10.1093/ptj/pzz115. PMID: 31765484; PMCID: PMC7325451.

Kvale, S. (1997). Interview: En introduktion til det kvalitative forskningsinterview. København: Hans Reitzels Forlag

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). Interview; Introduktion til et håndværk. (1. udgave). København: Gyldendal

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2008). Interview; Introduktion til et håndværk. (1. udgave). København: Gyldendal

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). Interview. Hans Reitzel. København: Hans Reitzels Forlag. Larson, R. W., Hansen, D. M., & Moneta, G. (2006). Differing profiles of developmental experiences across types of organized youth activities. *Developmental psychology*, 42(5), 849.

Landsforeningen (u.å). Tal og undersøgelser, sidst tilgået d. 31 december 2022 på:
<https://www.autismeforening.dk/presse/tal-og-undersogelser->

Launsø, L., Rieper, O., & Olsen, L. (2011). Forskning om og med mennesker, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck A.

Laxman, K. 2022: Socio-emotional well-being benefits of yoga for atypically developing children. *Journal of Research in Special Educational Needs* Volume 22 Number 2 2022 158–166 doi: 10.1111/1471-3802.12556

Levy, S. E., Prof, Mandell, D. S., ScD., & Schultz, R. T., Prof. (2009). Autism. *Lancet*; *Lancet*, 374(9701), pp. 1627-1638.

Lund, H., Juhl, C., Andreasen, J., & Møller, A. (2014). Håndbog i litteratursøgning og kritisk læsning : Redskaber til evidensbaseret praksis (1st ed.). København: Munksgaard.

Lynch, C. (2008). Searching for and reading research literature review .In Lynch, C. Doing your research project in sport. *Learning Matters*. pp. 33-51.

Marcotte, J., Grandisson, M., Milot, E., and Dupéré, S. (2022). The Walking interview: A Promising Method for Promoting the participation of Autistic People in Research Projects, *International Journal of Qualitative Methods*, Volume 2 DOI: 10.1177/16094069221090065

Menear, K. S. og Neumeier, W.H. (2015): *Promoting physical activity for students with autism spectrum disorder: Barriers, benefits, and strategies for success*, *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, v86 n3 p43-48 2015

Mesibov, G.B. og Shea, V. (2009): The TEACCH Program in the Era of Evidence-Based Practice. *J Autism Dev Disord* 40, 570–579 (2010). <https://doi.org/10.1007/s10803-009-0901-6>

Michelsen, S. I., Lassen, T. H., Mairey, I. P., Juel, K. og Thygesen, L. C. (2022). Dødelighed blandt personer med udviklingshandicap, statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Millman, L. S. M., Terhune, D. B., Hunter, E. C. M. og Orgs, G. (2021) : Towards a neurocognitive approach to dance movement therapy for mental health: A systematic review, John Wiley & Sons, <https://doi.org/10.1002/cpp.2490>

Mitchell, R. W. (1991). Bateson's concepts of "metacommunication in" play, *New Ideas in Psychology* Volume 9, issue1, pp 73-87.

Mpella, M., Evaggelinou, C. Og Koidou, E. (2019): The Effects of a Theatrical Play Programme on Social Skills Development for Young Children with Autism Spectrum Disorders, *International journal of special education*, v33 n4 p828-845.

Must, A., Curtin, C., Bandini, L. G., Phillips, S., Maslin, M. C. T., Lo, C. Gleason, J. M., Fleming, R. K. og Stanish, H. (2016): Including youth with intellectual disabilities in health promotion research: Development and reliability of a structured interview to assess the correlates of physical activity among youth, Wiley-Blackwell Publishing Ltd. <https://doi.org/10.1111/jar.12205>

Olofson, B. O. 1990: LEG for LIVET. Forlaget Børn og Unge, København N. 1. udgave, 1. oplag.

Pan, Y. C., 2010: Effects of water exercise swimming program on aquatic skills and social behaviors in children with autism spectrum disorders. SAGE Publications and The National Autistic Societ. DOI: 10.1177/1362361309339496

Pontone, M., Vause, T. og Zonneveld, K. L. M. (2021): Benefits of recreational dance and behavior analysis for individuals with neurodevelopmental disorders: A literature review, John Wiley & Sons, <https://doi.org/10.1002/bin.1745>

Reinders, N. J., Branco, A., Wright, K., Fletcher, P. C., & Bryden, P. J. (2019). Scoping review: Physical activity and social functioning in young people with autism spectrum disorder. *Frontiers in Psychology; Front Psychol*, 10. pp. 1-17.

Rienecker, L., & Stray Jørgensen, P. (2017). Den gode opgave : Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser (5th ed.). Frederiksberg: Samfundslitteratur

Roald, T. & Køppe, S. (2008). Generalisering i kvalitative metoder, I: Psyke & Logos, 29 (1. udgave).

Qvortrup, L. (2012): Er du med?: Om inklusion i dagtilbud og skole, UCN forlag, Aalborg, UCN seriehæfte (5)

Salari, N., Rasoulpoor, S., Rasoulpoor, S., Shohaimi, S., Jafarpour, S., Abdoli, N. Mohammadi, M. (2022). The global prevalence of autism spectrum disorder: A comprehensive systematic review and meta-analysis. *Italian Journal of Pediatrics*, 48(1), pp.

Savage, M., Tomaszewski, B. T. og Hume, K. A., 2022: Step It Up: Increasing Physical Activity for Adults With Autism Spectrum Disorder and Intellectual Disability Using Supported Self-Management and Fitbit Technology. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 2022, Vol. 37(3) 146–157 © Hammill Institute on Disabilities 2022 Article reuse guidelines: sagepub.com/journals-permissions DOI: 10.1177/10883576211073700 focus.sagepub.com

Saugstad, T. (2017). Leg - et pædagogisk paradoks. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, (4), 6-15. [1].

Schultheis, S. F., Boswell, B. B., & Decker, J. (2000). Successful Physical Activity Programming for Students with Autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 15(3), 159–162. <https://doi.org/10.1177/108835760001500306>

Sefen, J. A. N., Al-Salmi, S., Shaikh, Z., AlMulhem, J. T., Rajab, E., & Fredericks, S. (2020). Beneficial use and potential effectiveness of physical activity in managing autism spectrum disorder. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 14. pp. 1-8

Silveira-Zaldivar, T., Özerk, G. og Øzerk, K. (2021): *Developing social skills and social competence in children with autism*, *International Electronic Journal of Elementary education*, DOI 10.26822/iejee.2021.195

Socialstyrelsen (2020). Børn, unge og voksne med autisme, evaluering af det specialiserede område, December 2020.

Socialstyrelsen (u.å). Om autisme, sidst tilgået d. 1. juni 2023 på: <https://socialstyrelsen.dk/handicap/autisme/om-autisme>

Sommer, D. (2020): *Leg - En ny forståelse* (1. udgave), Samfundslitteratur,

Sowa, M. og Meulenbroek, R. 2012: Effects of physical exercise on Autism Spectrum Disorders: A meta-analysis. 2011 Elsevier Ltd. All rights reserved. doi:10.1016/j.rasd.2011.09.001

Sumiya, M., Igarashi, K. og Miyahara, M. (2018): Emotions surrounding friendships of adolescents with autism spectrum disorder in Japan: A qualitative interview study. PLoS ONE 13(2): e0191538. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0191538>

Sundhedsstyrelsen (2022). Fysisk aktivitet, Sundhedsstyrelsen, Islandsbrygge 67 2300 København S. Sidst tilgået d. 23/12: <https://www.sundhed.dk/borger/sundhed-og-forebyggelse/livsstil/fysisk-aktivitet/>

Søberg, M. og Gunnløgsson, K. (2016): Idræt for børn med særlige behov - en håndbog, DGI

Tanner K., Hand, B. N., O'Toole, G. og Lane, A. E., 2015: Effectiveness of Interventions to Improve Social Participation, Play, Leisure, and Restricted and Repetitive Behaviors in People With Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review. American Journal of Occupational Therapy, 69, 6905180010. <http://dx.doi.org/10.5014/ajot.2015.017806>

Thing, L. F., & Ottesen, L. S. (2015). Metoder i idræts- og fysioterapiforskning (2nd ed). København: Hans Reitzels Forlag

Tomaszewski, B., Savage, M. N. Og Hume, K., (2022): Examining physical activity and quality of life in adults with autism spectrum disorder and intellectual disability. Journal of Intellectual Disabilities. DOI: 10.1177/17446295211033467

Toscano, C. V. A, Carvalho, H. M. og Ferreira, J. P., (2017): Exercise effects for children with autism spectrum disorder: Metabolic health, autistic traits, and quality of life. Perceptual and Motor Skills 2018, Vol. 125(1) 126–146 ! The Author(s) 2017 Reprints and permissions: sagepub.com/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/0031512517743823

Umagami, K., Remington, A., Lloyd-Evans, B., Davies, J. og Crane, L., (2022): Loneliness in autistic adults: A systematic review. Autism 2022, Vol. 26(8) 2117–2135. DOI: 10.1177/13623613221077721

Van Ewijk, H., Wansink-Lokerman, M., Lamerz, A., & van den Broek, S. (2020). Positive Effects of Surfing on Psychological Wellbeing for Children with Developmental Difficulties. Global Journal of Community Psychology Practice, 11(2), 1 – 17. Retrieved Day/Month/Year, from (<http://www.gjcpp.org/>).

Velentzas, J., & Broni, G. (2014). Communication cycle: Definition, process, models and examples. Recent advances in financial planning and product development, 17, 117-131.

Wanyi, T. (2018) Understanding Esports from the Perspective of Team Dynamics. The Sport Journal.

Vella Fondacaro, D.; Vella Fondacaro, F.; Camilleri, N. (2022): A Qualitative Exploration of Parental Views When Comparing Individual to Group Sports in Children with Autism Spectrum Disorder—A Pilot Study. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2022, 19, 6906. <https://doi.org/10.3390/ijerph19116906>

Warburton, D., & Bredin, S. (2017). Reflections on physical activity and health: what should we recommend?. *Canadian Journal of Cardiology*, 32(4), 495-504.

White, K., Flanagan, T.D. & Nadig, A. (2018): Examining the Relationship Between Self-Determination and Quality of Life in Young Adults with Autism Spectrum Disorder. *J Dev Phys Disabil* 30, 735–754 (2018). <https://doi.org/10.1007/s10882-018-9616-y>

WHO (2020a). WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour. Geneva: World Health Organization.

Wien, C., Rasmussen, L. T., & Remvig, K. (2017). Litteratur- og informationssøgning til opgaven. In L. Reinecker, & P. S. Jørgensen (Eds.), *Den gode opgave* (5. udgave ed.,) Samfundslitteratur.

Xu, W., Yao, J. og Liu, W., 2019: Intervention effect of sensory integration training on the behaviors and quality of life of children with autism. *Psychiatria Danubina*, 2019; Vol. 31, No. 3, pp 340-346 <https://doi.org/10.24869/psyd.2019.340> © Medicinska naklada - Zagreb, Croatia

Zhao, M. og Chen, S., 2017: The effects of structured physical activity program on social interaction and communication for children with autism. *Hindawi BioMed Research International* Volume 2018, Article ID 1825046, 13 pages <https://doi.org/10.1155/2018/1825046>

Østergaard, L. D. (2005). *Hvad har børns leg og naturvidenskabelige metoder med hinanden at gøre?* København: Danmarks Pædagogiske Universitet

Bilag

- 1. Søgeord og hits**
- 2. Litteratursøgning**
- 3. Aktiviteter**
- 4. Interviewguide borger**
- 5. Interviewguide personale**
- 6. Interview med Malthe**
- 7. Interview med Mia**
- 8. Interview med Silas**
- 9. Interview med Leo**
- 10. Interview med Lucas**
- 11. Interview med Ingrid (pædagog)**
- 12. Interview med Tinna (pædagog)**
- 13. Videoobservation**
- 14. Feltnoter**